

WÓJT GMINY RADZIEJÓW

STUDIUM UWARUNKOWAN I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RADZIEJÓW

Radziejów 2004-2007 r.

**Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku**

ZESPÓŁ SPORZADZAJĄCY

Generalny Projektant

mgr inż. arch. Adam Wincek
Upr. Urb. 670/88
Półn. Okr. Izba Urban.
Nr G 020/2002r

Prowadzący Projektant

mgr inż. Cecylia Fechner

Zagadnienia społeczno- demograficzne i gospod.

mgr Małgorzata Sobotka
mgr inż. Cecylia Fechner

Środowisko kulturowe

mgr inż. Ewa Szulc-arch. krajobr.

Środowisko przyrodnicze

mgr inż. Cecylia Fechner

Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

mgr inż. Cecylia Fechner

Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

mgr inż. Cecylia Fechner

Turystyka

mgr Jolanta Oszajc
mgr inż. Cecylia Fechner

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Wiera Kulczyńska

Komunikacja

inż. Henryk Nencka

Grafika komputerowa

mgr Ewa Birek
techn. Anna Majewska
techn. Elżbieta Figas
techn. Grażyna Wawrzonkowska

DYREKTOR K-PBPPiR WE WŁOCŁAWKU

mgr inż. arch. Bogusław Stroszejn

**Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku**

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP.....	7
1.Podstawa prawna opracowania Studium.....	7
2.Przedmiot i zakres opracowania.....	7
3.Cel opracowania.....	8
4.Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu gminy.....	8
5.Wykaz obowiązujących aktów prawa miejscowego.....	9
5.1.Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	9
5.2.Decyzje o warunkach zabudowy.....	10
6.Ogólna charakterystyka gminy.....	16
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	17
1.Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych ponadlokalnych.....	17
1.1.Uwarunkowania ponadlokalne wynikające z ustaw odrębnych.....	17
1.2.Uwarunkowania ponadlokalne wynikające z zagospodarowania terenu – decyzji o lokalizacji inwestycji o znaczeniu strategicznym programowym.....	18
2.Uwarunkowania wynikające z Planu Województwa i Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego.....	19
3.Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Turystyki.....	22
4.Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.....	23
5.Uwarunkowania demograficzno-społeczne.....	23
5.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	24
5.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	25
5.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	31
6.Uwarunkowania gospodarcze.....	32
6.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	33
6.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	33
6.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	36

7.Uwarunkowanie kulturowe.....	37
7.1.Rys historyczny.....	37
7.2.Stan prawny środowiska kulturowego gminy.....	40
7.3.Wykaz zabytków na terenie gminy.....	40
7.4.Zabytki nieruchome.....	50
7.5.Krajobraz kulturowy gminy.....	53
7.6.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	53
8.Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego.....	54
8.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	54
8.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	54
8.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	61
9.Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	64
9.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	65
9.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	67
9.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	71
10.Uwarunkowania wynikające z leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	72
10.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	72
10.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	72
10.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	73
11.Uwarunkowania wynikające ze stanu turystyki.....	73
11.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	73
11.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	74
11.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	74
12.Uwarunkowania wynikające ze stanu infrastruktury technicznej.....	75
12.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	75
12.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	76
12.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	81
13.Uwarunkowania wynikające ze stanu komunikacji.....	81
13.1.Uwarunkowania zewnętrzne.....	81
13.2.Uwarunkowania wewnętrzne.....	83
13.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy.....	88
14.Uwarunkowania wynikające ze stanu bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	89
15.Przestrzenne uwarunkowania rozwoju gminy.....	91
15.1.Funkcje gminy.....	91
15.2.Charakterystyka układu osadniczego.....	91
15.3.Ograniczenia przestrzennego rozwoju gminy.....	92
15.4.Preferencje rozwoju przestrzennego gminy.....	93

SPIS Tabel:

TABELA - 1 Mieszkania wg wyposażenia w instalacje	28
TABELA - 2 Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej.....	34
TABELA - 3 Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji.....	35
TABELA - 4 Pracujący w Gospodarce Narodowej wg rodzajów działalności.....	35
TABELA - 5 Bezrobotni zarejestrowani w gminie	36
TABELA - 6 Zabytki podlegające ochronie i opiece.....	40
TABELA - 7 Zabytki archeologiczne.....	41
TABELA - 8 Zabytki nieruchome.....	50
TABELA - 9 Rodzaje powierzchni biologicznie czynnych.....	56
TABELA - 10 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie.....	76
TABELA - 11 Wykaz dróg powiatowych.....	82
TABELA - 12 Wykaz dróg gminnych.....	83
TABELA - 13 Zestawienie długości dróg gminnych z podziałem na rodzaj nawierzchni.....	84

SPIS rysunków:

RYS. 1 Obsługa własna gminy.....	29
RYS. 2 Środowisko kulturowe.....	52
RYS.3 Środowisko przyrodnicze i leśnictwo.....	58
RYS.4 Zagrożenia.....	63
RYS.5 Kierunki zbytu pierwotnej produkcji rolnej.....	66
RYS.6 Rolnictwo.....	69
RYS.7 Infrastruktura techniczna.....	78
RYS.8 Komunikacja.....	86
RYS.9 Ochrona i bezpieczeństwo ludności.....	90

I. WSTĘP

1. Podstawa prawna sporządzenia studium

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. nr 142, poz. 142 z 2001 r. z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr. 80, poz. 717.), Rada Gminy Radziejów podjęła w dniu 30 września 2003 r. Uchwałę Nr IX/41/98 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Radziejów.

Gmina do dnia przystąpienia do sporządzenia „Studium” nie wykonała opracowania „Strategia rozwoju gminy”.

Zgodnie z podjętą uchwałą Wójta Gminy Radziejów, poprzez zawarcie umowy powierzył wykonanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kujawsko-Pomorskiemu Biuru Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonanie zmian ustaleń zawartych w uchwalonym „Studium” musi skutkować dokonaniem jego zmiany w trybie takim samym, w jakim zostało ono uchwalone.

2. Przedmiot i zakres opracowania

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy (dalej zwane „Studium”) jest opracowaniem wprowadzonym do systemu planowania przestrzennego w Polsce Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. – już nie obowiązującą oraz ustawą obecnie obowiązującą, z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717).

„Studium” nie jest aktem prawa miejscowego w związku z czym nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

„Studium” jest opracowaniem o charakterze strategicznym, długookresowym, które określa polityki przestrzenne rozwoju gminy rozumiane jako ustalenie celów rozwoju, ich hierarchii oraz kierunków i sposobu działań prowadzących do osiągnięcia ich na obszarze całej gminy. Wynikiem powyższego opracowania jest określenie generalnych dyspozycji dotyczących gospodarowania i przekształcenia przestrzeni oraz wskazanie możliwości i potrzeb sporządzania planów miejscowych, dla których zawarte w Studium” ustalenia są wiążące.

„Studium” jest wyrazem stanowiska władz gminy wypracowanym z szerokim udziałem społeczeństwa gminy i zobowiązaniem do działań w nim określonych na obszarze gminy.

Zakres opracowania obejmuje problematykę zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na którą składa się część tekstowa i graficzna. Część tekstowa zawiera:

- Ogólną charakterystykę gminy
- Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy
- Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy
- Przestrzenne uwarunkowania rozwoju gminy
- Cele polityki przestrzennej rozwoju gminy
- Polityki przestrzennego rozwoju gminy
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy
- Strefy polityki przestrzennej i zasady gospodarowania
- Określenie obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i lokalnym
- Wytyczne do planów miejscowych i warunkach zabudowy
- Obszary opracowań planów miejscowych

wzbogacone licznymi rycinami oraz dokumentację formalno-prawną trybu sporządzenia "Studium".

Graficzną część opracowania stanowią mapy uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejów w skali 1:10 000

Dane liczbowe wykorzystane w opracowaniu pochodzą ze Źródła - Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, dane do 2002 oraz dane za 2002 r.

3. Cel sporządzenia "Studium".

Podstawowym celem sporządzenia "Studium" jest określenie zasad długookresowej, lokalnej polityki przestrzennej samorządu, z uwzględnieniem polityki przestrzennej województwa oraz ustaleń zawartych w planach i programach rządowych i samorządu województwa.

4. Wykaz opracowań składających się na diagnozę stanu istniejącego gminy Radziejów

- ✓ **Inwentaryzacja urbanistyczna – diagnoza stanu istniejącego gminy Radziejów dotycząca zagospodarowania przestrzennego i demografii – 2000 r.**
Część tekstowa, mapa w skali 1:10 000, autor – Anna Rutkowska z zespołem
- ✓ **Rolnictwo – zagospodarowanie i użytkowanie gruntów rolnych gminy Radziejów-2000r.**

Część tekstowa, mapa w skali 1:10 000, autor – Irena Cichocka z zespołem

- ✓ **Środowiska przyrodnicze – środowisko biotyczne i abiotyczne gminy Radziejów-2000r.**

Część tekstowa, mapy w skali 1:10 000, autor - Zbigniew Brenda z zespołem

- ✓ **Infrastruktura techniczna - diagnoza stanu istniejącego gminy Radziejów – 2000 r.**

Część tekstowa, mapa w skali 1:10 000, autor - Wiera Kulczyńska z zespołem

- ✓ **Komunikacja i transport - diagnoza stanu istniejącego gminy Radziejów – 2000 r.**

Część tekstowa, mapa w skali 1:10 000, autor - Henryk Nencka z zespołem

- ✓ **Środowisko Kulturowe – Uwarunkowania do Ochrony Dóbr Kulturowych Gminy Radziejów – 2001 r.**

Część tekstowa, mapa w skali 1:10 000, autor – Marcin Ignaczak

- ✓ **Granica polno-leśna gminy Radziejów – 1998 r.**

Część tekstowa, mapy w skali 1:10 000, autor - Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Włocławku

- ✓ **Uproszczony plan urządzania lasów nie stanowiących własności skarbu państwa gminy Radziejów – 2000r.**

Część tekstowa, mapy w skali 1:5000, autor – Tadeusz Pędziwiatr, Regina Pędziwiatr Toruń

- ✓ **Wypis uproszczony z rejestru gruntów gminy Radziejów – 2003 r.**

Część tekstowa , autor – Starostwo Powiatowe w Radziejowie, Wydział Geodezji, Kartografii Architektury i Budownictwa

5. Wykaz obowiązujących aktów prawa miejscowego

5.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejów dot. zmiany lokalizacji projektowanego ujęcia wody głębinowej i zmiany funkcji dla gruntu rolnego pod usługi kultury – świetlicę wiejską we wsi Opatowice uchwalona Uchwałą nr XV/81/96 Rady Gminy Radziejów z dnia 20 sierpnia 1996 r. Dz. Urz. Woj. Włocławskiego nr 19 poz.143;
- Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejów w zakresie zmiany lokalizacji oczyszczalni ścieków we wsi Broniewek uchwalona Uchwałą nr XV/80/96 Rady Gminy Radziejów z dnia 20 sierpnia 1996 r. Dz. Urz. Woj. Włocławskiego nr 19 poz.143;

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejów dotyczącego wprowadzenia funkcji urządzeń elektroenergetycznych energii odnawialnej – siłowni wiatrowych na terenach rolnych w miejscowości Broniewek uchwalona Uchwałą nr IV/23/2002 Rady Gminy Radziejów z dnia 30 grudnia 2002 r. Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. nr Nr 10 poz. 175

5.2. Decyzje o warunkach zabudowy

- Decyzja nr 1/03 znak OI-7331-5/03 z dnia 7 maja 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu po byłej bazie SKR pod budowę wytwórni pasz, premiksów i preparatów mleko zastępczych na działce o nr ewidencyjnym 154/57 w Płowcach gmina Radziejów
- Decyzja nr 2/03 znak OI-7331-6/5/03 z dnia 1 września 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu zmieniająca decyzję z dnia 20. 06.2003 r. w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na rozbudowie istniejącego budynku mieszkalnego od strony zachodniej oraz zagospodarowania terenu zielenią ozdobną niską i wysoką w istniejącej zagrodzie.
- Decyzja nr 3/03 znak OI-7331-7/5/03 z dnia 20 czerwca 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę drugiego budynku mieszkalnego jednorodzinnego w istniejącej zagrodzie położonej na działce o nr ewidencyjnym 14/5 w miejscowości Czołówek
- Decyzja nr 4/03 znak OI-7331-8/5/03 z dnia 20 czerwca 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego w istniejącej zagrodzie położonej na działce o nr ewidencyjnym 63/1 w miejscowości Płowce II
- Decyzja nr 5/03 znak OI-7331-9/5/03 z dnia 2 lipca 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę zbiornika na gnojowicę o pojemności 122 m³ i płyty gnojowej o powierzchni 150 m² w istniejącej zagrodzie położonej na działce o nr ewidencyjnym 50/2 w miejscowości Płowce
- Decyzja nr 6/03 znak OI-7331-10/5/03 z dnia 23 lipca 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę kiosku spożywczo-przemysłowego w istniejącej zagrodzie położonej na działce o nr ewidencyjnym 157/4 w miejscowości Przemystka 56

- Decyzja nr 7/03 znak OI-7331-12/5/03 z dnia 30 lipca 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę budynku inwentarsko-składowego w istniejącej zagrodzie położonej na działce o nr ewidencyjnym 46 w miejscowości Płowce
- Decyzja nr 8/03 znak OI-7331-11/5/03 z dnia 2 października 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego położonego na działce o nr ewidencyjnym 31 w miejscowości Opatowice
- Decyzja nr 9/03 znak OI-7331-15/3/03 z dnia 2 października 2003 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę garażu w istniejącej zagrodzie usytuowanej na działce o nr ewidencyjnym 46 w miejscowości Płowce
- Decyzja nr 10/03 znak OI-7331-13/3/03 z dnia 3 października 2003 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę budynku gospodarczego i stodoły po pożarze w zagrodzie wiejskiej położonej na działce o nr ewidencyjnym 161/1 w miejscowości Płowce II
- Decyzja nr 11/03 znak OI-7331-14/3/03 z dnia 3 października 2003 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę garażu na narzędzia rolnicze w istniejącej zagrodzie usytuowanej na działce o nr ewidencyjnym 3 w miejscowości Czołowo
- Decyzja nr 12/03 znak OI-7331-16/2/03 z dnia 22 października 2003 r. o warunkach zabudowy terenu – adaptacji byłej pralni i izolatek pod położonych w parterze części dwukondygnacyjnej istniejącego budynku internatu na cele mieszkaniowe (piętro to zamieszkałe lokale mieszkalne) położonej na działce o nr ewidencyjnym 112/41 w miejscowości Broniewek (Przemystka)
- Decyzja nr 13/03 znak OI-7331-17/2/03 z dnia 31 października 2003 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę zagrody składającej się z budynku mieszkalnego w budowie i planowanego budynku gospodarczego o wymiarach 10 m x 16 m, ze strychem użytkowym, częściowo podpiwniczony, na działce własnej o nr ewidencyjnym 73 położonej w miejscowości Broniewek
- Decyzja nr 14/03 znak OI-7331-18/3/03 z dnia 6 listopada 2003 r. o warunkach zabudowy terenu dotycząca wydzielenia części terenu, na którym położona jest część dwukondygnacyjna budynku internatu składająca się w parterze z byłej pralni i izolatek oraz na piętrze z zamieszkałych lokali mieszkalnych, dla nieruchomości

położonej na działce o nr ewidencyjnym 12/41 w miejscowości Broniewek (Przemystka)

- Decyzja nr 15/03 znak OI-7331-19/3/03 z dnia 4 grudnia 2003 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę budynku mieszkalnego, magazynu produktów rolnych i przyłącza energetycznego w ramach odbudowy zlikwidowanej zagrody (po pożarze) położonej na działce o nr ewidencyjnym 174/2 w miejscowości Płowce II gm. Radziejów
- Decyzja nr 16/03 znak OI-7331-21/2/03 z dnia 23 grudnia 2003 r. ustaleniu lokalizacji celu publicznego pod budowę elektrowni wiatrowej w ilości cztery sztuki (generatory wiatrowe o konstrukcji stalowej wysokości 30 m wraz z przyłączem elektroenergetycznym – linia średniego napięcia i stacja transformatorowa SN/NN i linie niskiego napięcia) na części działek o nr ewidencyjnym 78/3 i 7/4 w miejscowości Zagorzyce gmina Radziejów
- Decyzja nr 17/03 znak OI-7331-20/2/03 z dnia 23 grudnia 2003 r. ustaleniu lokalizacji celu publicznego dotyczącej odprowadzenia ścieków do oczyszczalni miejskiej po terenie
- Decyzja nr 1/04 znak OI-7331-1/04 z dnia 14 01 2004 r. o warunkach zabudowy terenu pod budowę budynku mieszkalnego i budynków usługowych na części działki własnej o nr ewidencyjnym 29/5 położonej w miejscowości Pruchnowo gmina Radziejów
- Decyzja nr 2/04 znak OI-7331-2/04 z dnia 08 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na zmianie dachu ze stropodachu na dach dwuspadowy na istniejącym budynku mieszkalnym w istniejącej zagrodzie na działce o nr ewidencyjnym 274//4 położonej w miejscowości Przemystka (obręb Bieganowo)
- Decyzja nr 3/04 znak OI-7331-3/04 z dnia 08 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na dobudowie domu mieszkalnego bez piwnic z poddaszem użytkowym w istniejącej zagrodzie na działce o nr ewidencyjnym 147 położonej w miejscowości Szostka
- Decyzja nr 4/04 znak OI-7331-4/04 z dnia 08 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie domu mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 118 położonej w miejscowości Zagorzyce

- Decyzja nr 5/04 znak OI-7331-5/04 z dnia 08 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie garażu na maszyny i sprzęt rolniczy, oraz rozbudowie budynku gospodarczego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 47/1 położonej w miejscowości Stary Radziejów Kolonia
- Decyzja nr 6/04 znak OI-7331-6/04 z dnia 24 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie garażu na maszyny i sprzęt rolniczy w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 21/2 położonej w miejscowości Biskupice
- Decyzja nr 7/04 znak OI-7331-7/04 z dnia 24 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku garażowo-gospodarczego w miejscu istniejącego budynku gospodarczego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 119/1 położonej w miejscowości Biskupice
- Decyzja nr 8/04 znak OI-7331-8/04 z dnia 31 03 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie przechowalni warzyw w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 8 położonej w miejscowości Broniewek
- Decyzja nr 9/04 znak OI-7331-9/04 z dnia 31 03 2004 r o ustaleniu lokalizacji celu publicznego dla inwestycji polegającej na budowie dwóch elektrowni wiatrowych o mocy po 160 kW każda i przyłączy elektroenergetyczne ze stacją transformatorową SN i NN na działkach o nr ewidencyjnych 154/24, 154/25 i 154/57 położonych w miejscowości Płowce
- Decyzja nr 10/04 znak OI-7331-10/04 z dnia 01 04 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na adaptacji obiektu po byłym sklepie Spółdzielni Wytwórczo-Handlowej w Radziejowie na część mieszkalną na działce o nr ewidencyjnym 142/9 położonej w miejscowości Płowce II nr 87
- Decyzja nr 11/04 znak OI-7331-11/04 z dnia 02 04 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego w ramach istniejącej zabudowy zagrodowej na działce o nr ewidencyjnym 23/1 położonej w miejscowości Opatowice
- Decyzja nr 12/04 znak OI-7331-12/04 z dnia 05 04 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie garażu na maszyny i sprzęt rolniczy w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 127 położonej w miejscowości Biskupice

- Decyzja nr 15/04 znak OI-7331-15/04 z dnia 06 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na dobudowie do istniejącego budynku mieszkalnego zagrodowego wolnostojącego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 287/2 położonej w miejscowości Przemystka (obręb Bieganowo)
- Decyzja nr 16/04 znak OI-7331-16/04 z dnia 25 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku inwentarskiego, zbiornika na gnojówkę i płyty gnojowej oraz zmianę dachu na budynku mieszkalnym w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 4położonej w miejscowości Czołowo
- Decyzja nr 17/04 znak OI-7331-17/04 z dnia 06 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie garażu na maszyny i sprzęt rolniczy w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 286/1 położonej w miejscowości Płowce
- Decyzja nr 18/04 znak OI-7331-18/04 z dnia 25 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na dobudowie i rozbudowie istniejącej obory w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 31/3 położonej w miejscowości Pruchnowo
- Decyzja nr 19/04 znak OI-7331-19/04 z dnia 25 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na rozbudowie domu mieszkalnego wolnostojącego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 77/4 położonej w miejscowości Opatowice
- Decyzja nr 20/04 znak OI-7331-20/04 z dnia 02 06 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie wiaty stalowej w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 142/1 położonej w miejscowości Skibin
- Decyzja nr 21/04 znak OI-7331-21/04 z dnia 31 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na zmianie przeznaczenia budynku byłej chlewni na osiem boksów garażowych na części działki o nr ewidencyjnym 112/43 położonej w miejscowości Przemystka
- Decyzja nr 22/04 znak OI-7331-22/04 z dnia 31 05 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie garażu na maszyny i sprzęt rolniczy w ramach istniejącej zagrody na części działki o nr ewidencyjnym 139 położonej w miejscowości Biskupice
- Decyzja nr 23/04 znak OI-7331-23/04 z dnia 22 06 2004 r. o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie czterech silosów zbożowych, przechowalni

warzyw, garażu na maszyny i sprzęt rolniczy oraz budynku mieszkalnego w ramach istniejącej zagrody na działce o nr ewidencyjnym 83/3 położonej w miejscowości Biskupice

- Decyzja nr 24/04 znak OI-7331-24/04 z dnia 02 06 2004 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego polegającej na budowie linii oświetlenia parkowego przy pomniku w miejscowości Płowce na działkach o nr ewidencyjnych 145/4, 146, 147/1 i 149 (droga)

6. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Radziejów położona jest w południowej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, w powiecie radziejowskim. Sąsiaduje z gminami: Dobrze, Osiecin, Bytoń, Piotrków Kujawski oraz Kruszwica. Podzielona jest na 18 sołectw z 24 miejscowościami. Obejmuje powierzchnię ca 93 km² na której zamieszkuje 4424 osób, z czego wynika że średnie zagęszczenie w gminie wynosi 48 osób na 1 km² terenu gminy.

Na ogólną powierzchnię gminy 9260 ha, 8394 ha zajmują użytki rolne z czego 8207 ha to grunty orne charakteryzujące się wysoką bonitacją i wysokim wskaźnikiem zmeliorowania gruntów. Z ogólnej powierzchni gruntów ornych obejmujących klasę gleb I – IVb - 95,40% powierzchni podlega ochronie prawnej przed zmianą użytkowania, z której 67,6 % powierzchni gruntów ornych to gleby klas I-IIIb o najwyższym reżimie ochrony przed zmianą użytkowania.

Na terenie gminy działalność produkcyjną prowadzi 857 (dane dotyczące ilości gospodarstw pochodzą z Urzędu Gminy) indywidualnych gospodarstw rolnych o zróżnicowanej wielkości gospodarstw z przewagą udziału gospodarstw małych i średnich. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego na terenie gminy kształtuje się na poziomie 9,54 ha.

Struktura władania ziemią opiera się głównie na sektorze prywatnym, we władaniu którego jest 89,5% ogólnej powierzchni gruntów gminy.

Na terenie gminy przestrzenna struktura zabudowy oraz użytkowanie ziemi są typowe dla otwartych terenów wiejskich. Zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza ma głównie charakter zabudowy zagrodowej, rozproszonej. Jedynie w kilku sołectwach koncentruje się ona wzdłuż dróg. Wynika to ze struktury własności ziemi, z tradycji budowy zagród oraz rolniczej funkcji gminy.

Warunki komunikacyjne w gminie są korzystne. Gęsta sieć dróg kategorii powiatowej i gminnej oraz dwie drogi o znaczeniu ponadlokalnym (jedna droga kategorii krajowej i jedna wojewódzkiej) zapewniają dogodny połączenie terenu gminy z siedzibą Urzędu Gminy i Powiatu oraz z terenami sąsiednich gmin.

Teren gminy całkowicie jest zwodociągowany, natomiast pod względem rozwiązania gospodarki ściekowej całkowicie zaniedbany.

Gmina jest bardzo uboga w elementy biotyczne środowiska, na które składają się: lasy, śródpolne tereny zielone, łąki, pastwiska, tereny zadrzewione, wody powierzchniowe. Bardzo niski procentowy udział terenów środowiskotwórczych (pełniących także w środowisku rolę stabilizatora stosunków wodnych) oraz niedobór wody opadowej w okresie wegetacji roślin mają pewne oddziaływanie na warunki dla rolnictwa.

Na terenie gminy nie występują przyrodnicze obszary chronione (na mocy przepisów szczególnych). Krajobraz kulturowy Gminy integralnie związany jest z miastem Radziejów, które w wyniku zlokalizowania na wzgórzu oraz otoczenia obszerną płaszczyzną pól uprawnych, stanowi dominantę przestrzenną oddziałującą na znacznej przestrzeni krajobrazu gminy. Zasięg jego ekspozycji jest zwielokrotniony z uwagi na prawie całkowite wylesienie terenu. Minimalna ilość zadrzewień i równinny charakter terenu gminy wpływają również na szersze oddziaływanie przestrzenne założeń historycznych, takich jak zespoły dworsko – parkowe z zachowanymi parkami (Biskupice, Broniewek, Czołówek, Opatowice, Płowce, Skibin), zespół kościoła parafialnego i cmentarz parafialny w Broniewie a także nielicznie zachowane aleje drzew. Szczególnie ważne w historii Gminy pole bitewne w Płowcach, nie zostało dotychczas jednoznacznie umiejscowione w terenie. Pomnik upamiętniający bitwę i cmentarz poległych w bitwie w 1331 r. sygnalizują jedynie miejsce jej zdarzenia.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Uwarunkowania wynikające z ustaleń decyzyjnych ponadlokalnych

1.1 Uwarunkowania ponadlokalne, wynikające z ustaw odrębnych

- Decyzja Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KZK/012/K/4426/82 z dnia 05.10.1982 r. w sprawie zatwierdzenia zasobów złoża węgla brunatnego „CHEŁMCE”
- Decyzja Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KZK/012/S/2206/70 z dnia 15.07.1970 r w sprawie zatwierdzenia zasobów złoża piasków kwarcowych „OPATOWICE”
- Decyzja Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej nr GZU.og.0602/Z-91613/92 z dnia 21.01.1992 r. w sprawie wyrażenia zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nie rolne o łącznej powierzchni 1,36 ha, w tym kl. II – 0,08 ha i kl. III 1,28 ha
- Decyzja Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej nr GZU.og.0602/Z-91613/35/4 z dnia 31.03.1984 r. w sprawie wyrażenia zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nie rolne o powierzchni 56,13 ha w tym kl. I 0,11 ha, kl. II 5,91 ha, kl. III 25 ha i kl. IV 25,06 ha oraz nie wyrażenia zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nie rolne o powierzchni 60,3 ha w tym kl. I 0,11 ha, kl. II 7,17 ha, kl. III 35,01 ha oraz kl. IV 15,29 ha.

- Decyzja Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr ŚR.os.III-6111/7/02 z dnia 27.02.2002 r w sprawie zatwierdzenia uproszczonych planów urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa na terenie 10 wsi gminy Radziejów.
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków Dz. Urz. Woj. Włocł. Nr 2 z 08.03.1993 r poz. 12 i nr 9 z 20.10.1995 r poz.65
 - ✓ Zespół Dworsko-Parkowy w Biskupicach – nr rejestru 153/A z dnia 15.09.1984r
 - ✓ Park Dworski w Broniewie nr rejestru 154/A z dnia 15.09.1984 r.
 - ✓ Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św.Św. Wojciecha i Barbary w Broniewie nr rejestru 260/A z dnia 20.06.1988 r.
 - ✓ Radziejowski Kompleks Osadniczy w Opatowicach nr rejestru 209/A z dnia 10.12.1996
 - ✓ Dwór w Płowcach nr rejestru 50/391/A z dnia 15.09.1984 r.
 - ✓ Park Dworski w Płowcach nr rejestru 155/A z dnia 15.09.1984 r.
 - ✓ Zespół Dworsko-Parkowy w Skibinie nr rejestru 152/A z dnia 15.09.1984 r.
 - ✓ Zespół Dworsko-Parkowy w Czołótku nr rejestru 156/A z dnia 17.09.1984 r.
- Zarządzenie nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.12.1994r w sprawie utworzenia Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Gostynińsko-Włocławskie” obejmującego obszar Nadleśnictwa Włocławek
- Obiekty uznawane zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności bezpieczeństwa państwa
 - ✓ Nieruchomości pod obiekty zbiorników wodnych służących zaopatrzeniu w wodę
 - ✓ Nieruchomości pod drogami publicznymi
 - ✓ Nieruchomości pod liniami kolejowymi

1.2.Uwarunkowania ponadlokalne wynikające z zagospodarowania terenu – decyzji o lokalizacji inwestycji o znaczeniu strategicznym i programowym

- Droga krajowa nr 62 Strzelno-Anusin
- Droga wojewódzka nr 266 Ciechocinek-Konin
- Drogi powiatowe
 - ✓ nr 46734 Sedzin-Radziejów
 - ✓ nr 46742 Skotniki-Szostka Duża-Broniewo

- ✓ nr 46743 Bronisław-Bieganowo
 - ✓ nr 46745 Dobrze-Skibin-Morzyce
 - ✓ nr 46746 Ułomice-Płowce
 - ✓ nr 46748 Szostka Duża Radziejów
 - ✓ nr 46749 Biskupice-Byczyna
 - ✓ nr 46754 Skibin-Stary Radziejów
 - ✓ nr 46755 Radziejów-Bytoń
 - ✓ nr 46756 Radziejów-Opatów-Pęcinek
 - ✓ nr 46758 Płowce-Witowo
 - ✓ nr 46759 Płowce-Latkowo-Jarantowice nr 46760 Radziejów-Próchnowo-Stary Radziejów
- Linia kolejowa o znaczeniu państwowym Chorzów-Inowrocław-Bydgoszcz-Tczew
 - Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV Włocławek Azoty-Pątnów
 - Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV Radziejów Piotrków Kujawski
 - Gazociąg wysokoprężny DN 700 Gustorzyn-Mogilno

2. Uwarunkowania wynikające z Planu Województwa i Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Realizacja celu głównego zagospodarowania przestrzennego województwa –

„Budowa konkurencyjnych struktur funkcjonalno-przestrzennych”

wymaga przyjęcia następujących zasad naczelnych zagospodarowania przestrzennego:

- zrównoważonego rozwoju tj. rozwoju, który znamionuje poszanowanie zasobów, harmonizowanie ekonomicznych, społecznych i ekologicznych celów rozwoju w sposób nie naruszający możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń
- wielofunkcyjności rozwoju struktur przestrzennych
- ładu przestrzennego wyrażającego harmonię, porządek, właściwe proporcje i równowagę w środowisku człowieka.

Zróznicowana problematyka zagospodarowania przestrzennego województwa wymaga stosowania również szczególnych zasad zagospodarowania. Określono je w następujących zakresach:

- ochrony i kształtowania struktur środowiska przyrodniczego
- zachowania dziedzictwa kulturowego
- kształtowania regionalnego układu osadniczego

- zagospodarowania związanego z rozwojem gospodarczym, w szczególności dla działalności przemysłowych, w sferze rolnictwa i sferze turystyki
- rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej

W koncepcji zagospodarowania przestrzennego województwa wyodrębniono cztery zróżnicowane strefy polityki przestrzennej:

I.CENTRALNA – obejmująca tereny w dolinach Wisły i środkowej Noteci wraz z bezpośrednim otoczeniem

II.PÓŁNOCNA – obejmując obszary położone na północ od doliny dolnej Wisły i Noteci.

III.WSCHODNIA – obejmująca obszary położone na wschód od jednostki centralnej

IV.POŁUDNIOWA – obejmująca obszary leżące na południe od jednostki centralnej w obszarze której leży Gmina Radziejów

Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa określone zostały w układzie trzech sfer:

- sieci osadniczej
- środowiska przyrodniczego i kulturowego
- komunikacji i infrastruktury technicznej

z których wynikają kierunki zagospodarowania dla jednostek szczebla powiatowego i gminnego.

Dla Gminy Radziejów plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w poszczególnych sferach ustala:

Kierunki rozwoju sieci osadniczej

Podstawowe kierunki działań związane z rozwojem i kształtowaniem sieci osadniczej gminy zakładają wzmocnienie jej zasobów a przez to podniesienie jakości życia mieszkańców, wykorzystanie walorów turystycznych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

W hierarchii sieci osadniczej województwa ustalono, że miasto Radziejów pełni rolę ponadlokalnego ośrodka równoważenia rozwoju (ośrodek powiatowy, pozostałe ośrodki miejskie, siedziba gminy)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa ustala dla ośrodków siedzib miejskich i gmin:

Zapewnienie obsługi mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza w zakresie edukacji (na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim), służby zdrowia, (podstawowej opieki zdrowotnej a także leczenia specjalistycznego i szpitalnego), pomocy społecznej, obsługi rolnictwa oraz tworzenie podstaw dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich gminy.

Wysoka jakość życia mieszkańców zapisana w Strategii rozwoju województwa jako cel nadrzędny jego rozwoju jest związana z zapewnieniem wysokich standardów obsługi mieszkańców.

Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców a przez zwiększenie ogólnej atrakcyjności turystycznej przyspieszy rozwój aktywności związanej z obsługą ruchu turystycznego.

Dla ochrony zasobów i walorów przyrodniczych i krajobrazowych niezbędne jest gospodarowanie z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, co pozwoli na prawidłowe funkcjonowanie systemów przyrodniczych.

Dla zachowania dziedzictwa kulturowego dla potrzeb przyszłych pokoleń jest kontynuowanie działań w zakresie ochrony walorów krajobrazu kulturowego.

Dla podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności rejonu konieczne jest podjęcie działań prowadzących do zachowania i pełnego wykorzystania turystycznych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Dla podniesienia konkurencyjności i aktywizacji gospodarczej rejonu konieczne jest podjęcie działań prowadzących do ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych oraz prawidłowego zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej

Kierunkiem działań planistycznych w zakresie komunikacji jest poprawa powiązań podnoszących atrakcyjność rejonu. Rozwój systemów gazowniczych i wodno-ściekowych wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz poprawę czystości powietrza atmosferycznego i wód. Rozbudowa systemów energetycznych zapewni bezpieczeństwo energetyczne województwa jak również zagwarantuje odbiorcom dostawę energii elektrycznej zgodnie z wymogami, standardami i normami ogólnokrajowymi.

- **Komunikacja**

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na nadrzędny i podstawowy. Dla dróg układu nadrzędnego i podstawowego najważniejszymi kierunkami w zakresie zapewnienia bezpośrednich sprawnych połączeń zewnętrznych województwa jak i wewnętrznych tj. ośrodków powiatowych ze stolicami województwa i między sobą są:

przebudowa drogi krajowej nr 62, modernizacja linii kolejowej nr 131, przebudowa w klasie technicznej G drogi wojewódzkiej nr 266.

Przebudowa dróg powiatowych i gminnych znaczenia regionalnego zapewniających dobrą dostępność do siedzib Urzędów powiatowych i gminnych

- Gospodarka wodno-ściekowa

Najważniejsze kierunki działań obejmują uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie i realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej.

- Gospodarka odpadowa

Najważniejsze kierunki działań obejmują uporządkowanie gospodarki odpadowej poprzez budowę całościowego systemu gospodarki odpadami, którego podstawą będzie Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego

- Energetyka

Plan Rozwoju Polskich Sieci Elektroenergetycznych na lata 2000 – 2015 nie przewiduje na terenie gminy budowy linii wysokiego napięcia.

Do zamierzeń inwestycyjnych realizujących rozbudowie systemu elektroenergetycznego o napięciu 110 kV zasilającego w głównej mierze sieci 15 kV o znaczeniu wojewódzkim należy:

Budowa linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Radziejów-Bądkowo-Włocławek-Azoty

Budowa stacji transformatorowej we wsi Bądkowo dla zapewnienia właściwej długości linii magistralnej 15 kV na obszarach wiejskich.

- Gazyfikacja

III etap gazyfikacji realizowanej na podstawie opracowanych „konceptji programowych gazyfikacji” przewiduje w oparciu o istniejące gazociągi wysokoprężne gazyfikację miasta i gminę Radziejów.

3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Ze Strategii rozwoju turystyki województwa kujawsko – pomorskiego, w odniesieniu do obszaru gminy Radziejów i miasta Radziejów wynikają następujące ustalenia:

- wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla zwiększenia ruchu turystycznego - dotyczy głównie historycznej miejscowości Płowce. Działanie to należy połączyć z promocją sztuki ludowej, folkloru, lokalnej architektury, tradycji itp. przy wykorzystaniu działalności lokalnych stowarzyszeń kulturalnych. Bitwa pod Płowcami była najważniejszą z bitew rozegranych na terenie województwa i znakomicie nadaje się do

odtworzenia jako inscenizacja historyczna, wzbogacająca ofertę turystyczną regionu. Powyższa inscenizacja znajduje się w założeniach rozwoju markowego produktu turystycznego województwa (produkt o wysokich walorach identyfikowany jedynie z danym regionem i pracujący na jego wizerunek).

- rozwój turystyki kwalifikowanej (turystyka motorowa, rowerowa, piesza) w oparciu o przebieg istniejącego szlaku turystycznego – „Szlak Łokietka”.
- stworzenie sprawnego systemu promocji i informacji turystycznej.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Stan prawny gruntów terenie gminy opiera się na dwóch sektorach własności tj. własności prywatnej i publicznej gruntów. Na ogólną powierzchnie gminy 9260 ha – 8287 ha (89,5% ogólnej powierzchni gminy) stanowi własność prywatną osób fizycznych natomiast 973 ha (10,5% ogólnej powierzchni gminy) stanowi własność publiczną, na którą składają się:

- 5,66% (ogólnej powierzchni gminy) Agencji Nieruchomości Rolnej
- 2,26% (ogólnej powierzchni gminy) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej
- 1,37% (ogólnej powierzchni gminy) Urzędu Gminy
- 0,96% (ogólnej powierzchni gminy) Skarbu Państwa
- 0,22% (ogólnej powierzchni gminy) Kościelną
- 0,036% (ogólnej powierzchni gminy) Starostwa Powiatowego.

Główną formę władania ziemi na terenie gminy stanowi własność prywatna, w posiadaniu której znajduje się 8287 ha, z czego 8180 ha to użytki rolne a 7996 ha to grunty orne.

5. Uwarunkowania demograficzno-społeczne

Niektóre dane wybrane ze spisu rolnego 2002 r pokazujące warunki społeczne gminy na tle powiatu radziejowskiego (udział wielkości wybranych elementów w stosunku do wielkości w powiecie, wyrażone w procentach)

- **Ludność**

Ludność gminy stanowi:

- ✓ 10,33% ogółu ludności powiatu
- ✓ 10,48% ogólnej liczby mężczyzn powiatu
- ✓ 10,18% ogólnej liczby kobiet powiatu
- ✓ 10,1% ogólnej liczby ludności posiadającej wykształcenie wyższe w powiecie
- ✓ 10,05% ogólnej liczby ludności posiadającej wykształcenie policealne i średnie w powiecie

- ✓ 7,25% ogólnej liczby ludności posiadającej wykształcenie ogólnokształcące w powiecie
- ✓ 9,8% ogólnej liczby ludności posiadającej wykształcenie zawodowe w powiecie
- ✓ 9,9% ogólnej liczby ludności posiadającej wykształcenie niepełne podstawowe i bez wykształcenia
- ✓ 11,7% ogólnej liczby zawartych małżeństw w powiecie
- ✓ 8,7% ogólnej liczby urodzeń żywych w powiecie
- ✓ 22,17% ogólnej liczby zgonów w powiecie
- ✓ 18,1% ogólnej liczby ludności napływającej do powiatu
- ✓ 11 migracji – powiat (minus) –170; gmina (minus) -19
- ✓ liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – powiat 103; gmina 100
- ✓ gęstość zaludnienia (na 1 km²) – powiat 71 osób; gmina 48 osób
- **Szkolnictwo**

Obsługa w zakresie szkolnictwa stanowi:

- ✓ 15% ogólnej liczby absolwentów szkół gimnazjalnych w powiecie
- ✓ 16,67% ogólnej liczby oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w powiecie
- ✓ 11,14% ogólnej liczby dzieci przebywających w przedszkolach w powiecie
- ✓ 13,63% ogólnej liczby nauczycieli przedszkolnych w powiecie
- ✓ 14% ogólnej liczby bibliotek w powiecie
- ✓ 20% ogólnej liczby filii bibliotek w powiecie
- ✓ 25% punktów bibliotecznych w powiecie
- ✓ 9% ogólnej liczby czytelników w powiecie
- ✓ 8,37% ogólnej liczby księgozbiorów (w woluminach) w powiecie
- ✓ liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną – powiat 2142; gmina 1106

5.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Mieszkańcy gminy powiązani są instytucjonalnie z miastem Radziejów, na terenie którego swoją siedzibę mają władze powiatowe – Starostwo Powiatowe; z miastem Toruń - siedzibą Wojewódzkich Władz Samorządowych oraz z miastem Bydgoszcz - siedzibą Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Korzystają z obsługi poza terenem gminy w zakresie:

- ✓ szkolnictwa średniego ogólnokształcącego (miasto Radziejów, Włocławek, Kowal, miasto i gmina Brześć Kujawski)
- ✓ szkolnictwa wyższego (miasto Włocławek, Toruń, Bydgoszcz, Łódź i inne)

- ✓ usług medycznych – specjalistycznych (miasto Włocławek, Lipno, Toruń, Bydgoszcz, Łódź i inne)

5.2. Uwarunkowania wewnętrzne

• Struktura demograficzna, rozmieszczenie i gęstość zaludnienia

Na dzień 31.12.2002 r na terenie gminy zamieszkiwało ogółem 4430 osób. W ciągu ostatnich lat zarysowała się tendencja zmniejszenia się liczby ludności. W latach 1995-2002 liczba ludności zmniejszyła się o 378 osób, tj. z liczby 4808 do 4430.

Według przedziałów wieku (stan na 2002 r) liczba ludności przedstawiała się następująco:

0-4 lat	228osób
5-9 lat	314 osób
10-14 lat	373 osób
15-19 lat	378 osób
20-39 lat	1177osób
40-59 lat	1107 osób
60-84 lat	791 osób
85 lat i więcej	62 osoby

Z analizy powyższego zestawienia wynika korzystny udział w ogólnej liczbie ludności gminy osób

w przedziale wieku 20 – 59 lat, wynoszący 51,55% .

Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi 48 osób/km² i jest zbliżona do wartości średniej gęstości zaludnienia dla gmin wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego, wynoszącej 50 osób/km². W gminie występuje duże przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w poszczególnych sołectwach wynoszące od 15,8 osób/km² w Czołowie i 28,3 osób/km² w Szostce do 74,2 osób/km² w Skibinie i 73,4 osób/km² w Przemystce.

Na terenie gminy obecnie zamieszkuje 2203 mężczyzn i 2227 kobiet.

Średni współczynnik feminizacji jest bardzo korzystny i wynosi 100, tzn. że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie 100 kobiet (dla gmin wiejskich województwa wynosi 99,5 kobiet na 100 mężczyzn).

Analizując współczynnik feminizacji w poszczególnych przedziałach wiekowych, relacja powyższa przedstawia się mniej korzystnie tj.

- ✓ przedział wieku 0 – 18 lat współczynnik feminizacji wynosi 87 (na 100 mężczyzn przypada 87 kobiet)
- ✓ przedział wieku 19 –39 lat współczynnik feminizacji wynosi 94 (na 100 mężczyzn przypadają 94 kobiety)

- ✓ przedział wieku 40 – 54 lata współczynnik feminizacji wynosi 53 (na 100 mężczyzn przypadają 53 kobiety)
- ✓ przedział wieku 55 – 69 lat współczynnik feminizacji wynosi 123 (na 100 mężczyzn przypadają 123 kobiety)
- ✓ przedział wieku 70 – 84 lata współczynnik feminizacji wynosi 177 (na 100 mężczyzn przypada 177 kobiet)
- ✓ przedział wieku 85 lat i więcej współczynnik feminizacji wynosi 342 (na 100 mężczyzn przypadają 342 kobiety)

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w każdym przedziale wiekowym współczynnik feminizacji jest niekorzystny. W przedziałach wiekowych od 0 – 54 lat jest niekorzystny ze względu niedomiar kobiet w stosunku do mężczyzn, natomiast w przedziałach wiekowych 55 – 84 oraz 85 lat i więcej za względu na nadmiar kobiet w stosunku do mężczyzn. Skokowy nadmiar kobiet w stosunku do mężczyzn bezpośrednio związany jest z wysoką liczbą zgonów mężczyzn w przedziale wieku 55 – 85 lat i więcej.

• **Przyrost naturalny**

Gmina charakteryzuje się słabymi wskaźnikami demograficznymi dotyczącymi przyrostu naturalnego.

Występuje niekorzystna relacja między wskaźnikiem urodzeń - 8,1 (na 1000 ludności) i zgonów - 13,7 (na 1000 ludności), przy średnim wskaźniku urodzeń dla obszarów wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim - 11,3, (w przeliczeniu na 1000 ludności) i zgonów, 9,5 (w przeliczeniu na 1000 ludności).

Według danych statystycznych na koniec 2002 r. przyrost naturalny w gminie osiągnął wartość ujemną -25 (różnicy liczby urodzeń – 36 i liczby zgonów – 61).

Średni wskaźnik przyrostu naturalnego (w przeliczeniu na 1000 ludności) jest również ujemny i wynosi -5,6 przy średnim wskaźniku przyrostu naturalnego dla gmin wiejskich w województwie - 1,8 (na 1000 ludności).

• **Migracje ludności**

W 2002 r na terenie gminy wystąpiło niekorzystne, ujemne saldo migracji - -15 spowodowane większym odpływem – 90 osób niż przyływem – 75 osób W latach 1995-2002 występujący odpływ ludności posiadał różne nasilenie (poza rokiem 2001) i saldo migracji w tym okresie kształtowało się: od – 62 w 1996 r do -1 w 2001 r.

• **Wykształcenie**

Struktura wykształcenia ludności gminy przedstawia się następująca:

- ✓ wykształcenie wyższe posiada 161 osób – 3,63 % ogółu ludności gminy

- ✓ wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiada 658 osób – 14,85 % ogółu ludności gminy
- ✓ wykształcenie średnie ogólnokształcące 111 osób – 2,50 % ogółu ludności gminy
- ✓ wykształcenie zasadnicze zawodowe 880 osób – 19,89 % ogółu ludności gminy
- ✓ wykształcenie podstawowe 1601 osób – 36,14% ogółu ludności gminy
- ✓ niepełne podstawowe i bez wykształcenia 258 osób – 5,82% ogółu ludności gminy

Poziom wykształcenia ludności gminy Radziejów jest niższy niż średniej wartości poziomu wykształcenia dla ogółu ludności województwa kujawsko-pomorskiego.

Ludność słabo wykształcona jest nieelastyczna, słabo reagująca na szybkie zmiany oraz mało aktywna gospodarczo i społecznie.

• **Zasoby mieszkaniowe**

Gmina charakteryzuje się dobrymi wskaźnikami w zakresie mieszkalnictwa.

Ogólna liczba mieszkań w gminie wynosi 1091, w których zawierają się 4702 izby.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi:

- ✓ w gminie 96,9 m² – dla gmin wiejskich województwa 79,7 m² (w 2002 r)
- ✓ w gminie 81,6 m² – dla gmin wiejskich województwa 69,4 m² (w 2000 r)

Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca wynosi:

- ✓ w gminie 23,9 m² - dla gmin wiejskich województwa 20,4 m² (w 2002 r)
- ✓ w gminie 21,1 m² - dla gmin wiejskich województwa 17,8 m² (w 2000 r)

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosi:

- ✓ w gminie 4,32 - dla gmin wiejskich województwa 3,96 w 2002 r
- ✓ w gminie 4,0 - dla gmin wiejskich województwa 3,7 w 2000 r

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi:

- ✓ w gminie 4,05 - dla gmin wiejskich województwa 3,91 w 2002 r
- ✓ w gminie 3,86 - dla gmin wiejskich województwa 3,09 w 2000 r

Przeciętna liczba osób na 1 izbę wynosi:

- ✓ w gminie 0,94 - dla gmin wiejskich województwa 0,99 W 2002 r
- ✓ w gminie 0,96 - dla gmin wiejskich województwa 1,0 w 2000 r

Dominującą formą własności mieszkań jest własność prywatna osób fizycznych, która stanowi 91,1% ogółu zasobów mieszkaniowych gminy. Pozostałe formy własności stanowią: 3,48% własność gminy, 3,85% własność zakładów pracy, 1,1% własność skarbu państwa, 0,37% własność spółdzielni mieszkaniowych i 0,091% pozostałych podmiotów.

W zakresie wyposażenia mieszkań zamieszkałych w instalacje, w porównaniu do zasobów obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego, można stwierdzić że zasoby

mieszkaniowe gminy Radziejów charakteryzują się lepszymi wskaźnikami wyposażenia w tym zakresie.

Tab. 1 Mieszkania według wyposażenia w instalacje w 2002r

LP	Wyszczególnienie	Gmina Radziejów		Województwo wieś	
			w%	w tys	w %
1	Mieszkania ogółem	1091	100,0	200,8	100,0
	Mieszkania wyposażone w:				
2	Wodociąg	1059	97,1	185,9	93,1
3	Ustęp spłukiwany	891	81,6	155,9	77,6
4	Łazienka	908	83,2	157,0	78,1
5	Ciepła woda	854	78,2	138,1	68,7
6	Gaz z sieci	-	-	3,6	1,7
7	Centralne ogrzewanie	850	77,9	134,1	66,7

• **Oświata i wychowanie**

Na terenie gminy Radziejów funkcjonuje jedno gimnazjum, dwie szkoły podstawowe i trzy oddziały przedszkolne.

W miejscowości Przemystka funkcjonuje Zespół Szkół – Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Ziemi Kujawskiej, w skład którego wchodzi:

- ✓ Liceum Ekonomiczne (czteroletnie)
- ✓ Technikum Rolnicze (pięcioletnie)
- ✓ Technikum Rolnicze (trzyletnie)
- ✓ Technikum Żywności i Gospodarstwa Domowego
- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa

Do powyższego Zespołu Szkół uczęszcza 700 uczniów i zatrudnionych jest 50 nauczycieli.

W miejscowości Skibin funkcjonuje Gimnazjum, do którego uczęszcza 119 uczniów. Zatrudnionych jest w nim 10 nauczycieli, co daje wskaźnik 12 uczniów na 1 nauczyciela

W miejscowościach Bieganowo, Płowce, funkcjonują szkoły podstawowe, do których uczęszcza 244 uczniów i zatrudnionych jest 23 nauczycieli. Daje to wskaźnik 10 uczniów na 1 nauczyciela (dla gmin wiejskich województwa wynosi on 13 uczniów na 1 nauczyciela)

Przy Szkołach Podstawowych funkcjonują trzy oddziały przedszkolne, do których uczęszcza 43 dzieci i jest zatrudnionych 3 nauczycieli.

• **Ochrona zdrowia**

Gmina posiada słabą obsługę ludności w zakresie usług medycznych szczebla podstawowego. Na terenie gminy nie funkcjonuje ośrodek zdrowia. Mieszkańcy gminy obsługiwani są przez Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych funkcjonujący w mieście Radziejów.

Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden punkt apteczny w miejscowości Czołowo, który wraz z aptekami funkcjonującymi w mieście Radziejów obsługuje mieszkańców gminy w zakresie zaopatrzenia w leki.

• **Opieka społeczna**

Przy Urzędzie Gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który świadczy różne formy pomocy w ramach zadań zleconych i własnych. W 2002 r świadczeniami pomocy społecznej w formie finansowej i rzeczowej obejmował 956 osób.

Na terenie gminy nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej. Najbliższa tego typu placówka zlokalizowana jest w gminie Piotrków Kujawski i Zakrzewo. Zapotrzebowanie na tę formę usług

wg wskaźnika wynosi 10 miejsc/1000 mieszkańców, czyli w przypadku gminy wskaźnik ten wynosi 44 miejsca.

Na terenie gminy, w miejscowości Biskupice funkcjonuje Rodzinny Dom Dziecka, w którym przebywa 10 podopiecznych.

• **Kultura**

Na terenie gminy nie funkcjonuje ośrodek kultury. Obsługę ludności w zakresie funkcji kultury pełni Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury działający w mieście Radziejów oraz remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Szostka, Stary Radziejów, Płowce, Broniewo oraz świetlice wiejskie.

Na terenie gminy funkcjonują 2 obiekty biblioteczne ogólnodostępne. Gminna Biblioteka Publiczna w miejscowości Płowce i filia w miejscowości Czołowo. Łącznie biblioteki posiadają 16,3 tys. woluminów. Liczba osób przypadająca na 1 placówkę biblioteczną, ogólnodostępną w 2002 r. wynosiła 2215. Ponadto w każdej szkole znajduje się biblioteka szkolna, stanowiąca wypożyczenia dla uczniów danej szkoły.

Wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika w gminie średnio wynosi 31 wypożyczeń i jest wyższy niż średnia wartość tego wskaźnika dla gmin wiejskich województwa, wynosząca 21 wypożyczeń.

• **Sport i rekreacja**

Zaplecze sportowo-rekreacyjne na terenie gminy Radziejów stanowią boiska sportowe w zlokalizowane w miejscowościach:

- ✓ Broniewo i Zagorzyce – tereny trawiaste bez zaplecza sportowego
- ✓ Piołunowo i Szostka Duża - tereny trawiaste z zapleczem sportowym

oraz boiska sportowe i sale gimnastyczne wchodzące w skład obiektów szkolnych w miejscowościach:

- ✓ Bieganowo - boisko utwardzone (800 m²) i boisko nieutwardzone (4000 m²)
- ✓ Płowce - sala gimnastyczna niepełnowymiarowa, boisko utwardzone (800 m²) i boisko nieutwardzone (4000 m²)
- ✓ Skibin - sala gimnastyczna niepełnowymiarowa, boiska nieutwardzone (2000, ,3500 m²)
- ✓ Przemystka – sala gimnastyczna pełnowymiarowa, boisko utwardzone i nieutwardzone

5.3.Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju gminy

5.3. 1.Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Dobre wyposażenie mieszkań w instalacje
- Dobre warunki mieszkaniowe pod względem:
 - ✓ powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca

- ✓ przeciętnej liczbie izb w jednym mieszkaniu
- ✓ powierzchni użytkowej przypadającej na jedno mieszkanie
- ✓ przeciętnej liczbie osób na jedno mieszkanie
- ✓ przeciętnej liczbie osób na jedną izbę

5.3.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Zarysowująca się na przestrzeni ostatnich lat tendencja zmniejszania się liczby ludności
- Niski udział ludności młodej,
- Niski wskaźnik przyrostu naturalnego.
- Ujemne wysokie saldo migracji.
- Wysoki udział ludności z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym
- Słabe wyposażenie ludności w zakresie usług zdrowotnych i opieki społecznej.

6. Uwarunkowania gospodarcze

Niektóre dane wybrane ze spisu rolnego 2002 r pokazujące warunki gospodarcze gminy na tle powiatu radziejowskiego (udział wielkości wybranych elementów w stosunku do wielkości w powiecie, wyrażone w procentach)

- ✓ 10,54% ogólnej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) w powiecie
- ✓ 10,12% ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym w powiecie
- ✓ 10,76% ogólnej liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w powiecie
- ✓ 5,14% ogólnej liczby pracujących w powiecie
- ✓ 4,89% ogólnej liczby kobiet pracujących w powiecie
- ✓ 5,41% ogólnej liczby mężczyzn pracujących w powiecie
- ✓ 8,44% ogólnej liczby ludności bezrobotnej w powiecie (w tym 7,59% stanowią kobiety i 9,4% mężczyźni)
- ✓ 9,39% ogólnej liczby bezrobotnych do 6 miesięcy w powiecie
- ✓ 8,05% ogólnej liczby bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w powiecie
- ✓ 11,13% ogólnej liczby bezrobotnych w wieku do 24 lat w powiecie
- ✓ 6,88% ogólnej liczby bezrobotnych w wieku 25-44 lata w powiecie
- ✓ 8,17% ogólnej liczby bezrobotnych bez prawa do zasiłku w powiecie
- ✓ 5,14% ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej według rodzajów działalności w powiecie

- ✓ 4,98% ogólnej liczby kobiet pracujących w gospodarce narodowej według rodzajów działalności w powiecie
- ✓ 5,41% ogólnej liczby mężczyzn pracujących w gospodarce narodowej według rodzajów działalności w powiecie
- ✓ prowadzący działalność rolniczą – powiat 7,2% - gmina 22,9%
- ✓ prowadzący działalność przemysłową – powiat 26,3% - gmina 7,6%
- ✓ prowadzący działalność usługową – powiat 66,5% - gmina 69,5%

6.1 Uwarunkowania zewnętrzne

Pewnego rodzaju powiązanie zewnętrzne stanowią wahadłowe migracje mieszkańców gminy polegające na codziennych wyjazdach do pracy poza teren gminy.

6.2 Uwarunkowania wewnętrzne

• Aktywność ekonomiczna

Na dzień 31.10.2002 r ludności gminy według ekonomicznych grup wieku przedstawiała się następująco:

- ✓ liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 1143 osoby, co stanowi - 25,80% ogólnej liczby ludności gminy
- ✓ liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosi 2526 osób co stanowi 57,02% ogólnej liczby ludności gminy
- ✓ liczba ludność w wieku poprodukcyjnym wynosi 761 osób co stanowi 17,18% ogólnej liczby ludności gminy

Z grupy ludności w wieku produkcyjnym - 1636 osób (65% ogółu ludności w wieku produkcyjnym) stanowi grupę ludności w wieku mobilnym natomiast 890 osób (35% ogółu ludności w wieku produkcyjnym) stanowi grupę ludności w wieku niemobilnym.

W przedziale lat 1995 – 2002 nastąpiły znaczące zmiany udziału ludności gminy według ekonomicznych grup wiekowych, (zjawisko charakterystyczne dla większości gmin wiejskich województwa) a mianowicie:

- ✓ zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym z 29,3% do 25,80%
- ✓ wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym: z 54,9% do 57,02%
- ✓ zwiększył się udział ludności w wieku poprodukcyjnym z 15,8% do 17,18%

W gminie występuje średni wskaźnik obciążenia ekonomicznego wyrażanego stosunkiem ludności nieprodukcyjnej przypadającej na 100 osób ludności produkcyjnej, który wynosi 73,8. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym, (przy średniej wielkości tego zjawiska dla obszarów wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim wynoszącym 75 osób nieprodukcyjnych na 100 produkcyjnych).

Wartość tego wskaźnika na przestrzeni lat 1995-2002 uległa zmniejszeniu z 82,0 do 73,8.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej kształtowała się w 2002 r. następująco:

Tab. 2 Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej

	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		Razem	Pracujący	Bezrobotni					
W liczbach bezwzględnych							W %		
Ogółem	3515	2026	1675	351	1477	12	57,8	47,8	17,3
Mężczyźni	1715	1114	912	202	596	5	65,1	53,3	18,1
Kobiety	1800	912	763	149	881	7	50,9	42,6	16,3
Poziom wykształcenia ogółem									
Wyższe	161	146	140	6	14	1	91,3	87,5	4,1
Średnie	769	605	491	114	162	2	78,9	64,0	18,8
Zasadnicze zawodowe	880	714	584	130	164	2	81,3	66,5	18,2
Podstawowe bez wykształcenia	1697	561	460	101	1136	-	33,1	27,1	18,0
Nieustalony	8	-	-	-	1	7	X	x	x
Z ogółem w wieku produkcyjnym	2526	1940	1592	348	575	11	77,1	63,3	17,9

• Aktywność zawodowa

Miernikiem stopnia aktywności zawodowej ludności jest udział osób aktywnych zawodowo (tj. pracujących i bezrobotnych) w ogólnej liczbie ludności.

Współczynnik aktywności zawodowej w gminie wynosi 57,8 co oznacza, że zaledwie niewiele ponad połowę ludności w wieku 15 lat i więcej pracuje, bądź posiada status bezrobotnego.

Wskaźnik zatrudnienia natomiast wynosi 47,8 co oznacza że zaledwie połowa ludności w wieku 15 lat i więcej pracuje.

Z analizy współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia według płci wynika, że obydwie wartości są wyższe dla mężczyzn niż dla kobiet.

Tab. 3 Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji

Rok	Przemysł, przetwórstwo	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport magazyny łącznie	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
1999	20	17	42	12	1	9
2000	23	18	45	14	3	11
2001	27	19	70	13	7	1
2002	24	18	71	17	8	22

W strukturze gospodarczej gminy według prowadzonych rodzajów działalności dominującą rolę odgrywa działalność usługowa, w której zatrudnionych jest 69,5 % ogółu pracujących w tym w działalności rolniczej 22,9 % i w przemysłowej 7,6 %.

Tab. 4 Pracujący w Gospodarce Narodowej wg rodzajów działalności

Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Działalność w %		
				Rolnicza	Przemysłowa	Usługowa
2000	185	bd	bd	25,4	1,66	73
2001	231	bd	bd	22,5	6,5	71
2002	210	105	105	22,9	7,6	69,5

Liczba ludności zamieszkującej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wynosi 2773 osoby, z czego 648 osób (557 mężczyzn) to użytkownicy gospodarstw rolnych lub działek rolnych.

Z analizy liczby ludności gminy według głównego źródła utrzymania wynika, że podstawowym źródłem utrzymania jest praca. Z 2923 osób utrzymujących się z tego źródła dochodu (66% ogółu ludności gminy) 1821 osób to ludność utrzymująca się z pracy w rolnictwie, w swoim gospodarstwie rolnym, działce (41% ogółu ludności gminy), i 1007 osób z pracy najemnej (22,7% ogółu ludności gminy).

Z innych źródeł dochodu niż praca utrzymuje się 1494 osób (34% ludności gminy) z których aż 771 osób pobiera emeryturę a i 481 osób rentę.

• Bezrobocie

W 2002 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radziejowie zarejestrowanych było 421 osób bezrobotnych z terenu gminy, z czego 186 to kobiety, stanowiące one ok. 44,1% ogółu bezrobotnych w gminie.

Niezadawalający poziom wykształcenia ludności oraz niewystarczające lub niewłaściwe kwalifikacje zawodowe ograniczają możliwości restrukturyzacji rynku pracy i likwidacji bezrobocia.

Problem niewystarczających kwalifikacji zawodowych dotyczy także ludności z różnym poziomem wykształcenia w starszych przedziałach wieku produkcyjnego, szczególnie w tych zawodach, w których wdrażanie nowych technologii wiąże się z koniecznością ustawicznego kształcenia i zdobywania nowej wiedzy i nowych umiejętności. Stanowi on również barierę uniemożliwiającą przejście nadwyżki siły roboczej istniejącej w rolnictwie do zawodów poza rolniczych.

W 2002 r. stopa bezrobocia w gminie wynosiła 16,5%.

Tab. 5 Bezrobotni zarejestrowani w gminie w 2002 r

Rok	Ogółem	W tym kobiety	Z liczby ogółem				Bez prawa do zasiłku
			Pozostający bez pracy		W wieku		
			Do 6 mies.	Pow. 12 mies.	24 lat i mniej	25 – 44 lat	
1999	163	163	109	179	130	179	272
2000	166	166	143	170	161	170	284
2001	180	180	111	224	163	173	328
2002	421	186	127	232	168	181	388

Dużą grupę bezrobotnych stanowi ludność w wieku lat 24 i mniej - 40% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie, natomiast 43 % ogółu bezrobotnych to ludność pozostająca bez pracy w przedziale wieku 25 - 44 lata.

Z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych aż 55% stanowią bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Prawo do pobierania zasiłku na koniec grudnia 2002 r. przysługiwało 83 bezrobotnym.

6.3. Progi, ograniczenia , preferencje rozwoju gminy

6.3. 1. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Niekorzystny, zbyt duży udział osób w wieku poprodukcyjnym
- Niekorzystny z punktu widzenia demograficznego – zbyt mały udział ludności młodej,

7. Uwarunkowania kulturowe

7.1. Rys historyczny

Gmina wiejska Radziejów funkcjonująca jako samodzielna jednostka administracyjna dopiero od 1992 r. Historycznie związana jest z miastem Radziejów i z Kujawami, wyodrębnionymi jako osobne księstwo pod koniec XIIw., początkowo ze stolicą w Kruszwicy a od 1233 r. w Inowrocławiu.

Pierwsze wzmianki na temat Radziejowa dotyczą roku 1142, gdy Radziejów został nadany przez księżnę Salomeę żonę Bolesława Krzywoustego opactwu benedyktyńskiemu w Mogilnie. W tym okresie Radziejów podlegał kasztelanii kruszwickiej. 29 września 1252 r. książę kujawsko – łączycki nadał wsi Radziejów prawa miejskie. Prawdopodobnie w latach 1268 – 1269 powstała kasztelania radziejowska, choć pierwszy kasztelan radziejowski wzmiankowany jest dopiero w 1325 r. Kasztelania sprawowała władzę wojskową i sądowniczą. Niewiele później, w 1272 r. książę Kazimierz wydał zezwolenie na lokację miasta a w 1298 r. Władysław Łokietek wydał w Kruszwicy dokument lokacyjny dla Radziejowa na prawie magdeburskim a także wyznaczył w mieście miejsce pod budowę klasztoru franciszkanów. W tym okresie miasto posiadało łaźnię, dwa młyny, 6 jatek rzeźniczych i wiatrak. Pierwszym wójtem radziejowskim był Gierek (Gerkon), któremu urząd nadał Władysław Łokietek na mocy dokumentu wystawionego 1 kwietnia 1310 r. w Krakowie.

W 1327 r. Władysław Łokietek włącza Kujawy do Królestwa. W tym samym roku dochodzi do wojny z Krzyżakami a w jej następstwie spalenia miasta w 1330 r. Następny rok jest szczególny, ponieważ 27 września 1331 r. pod Płowcami wojska Władysława Łokietka zwyciężyły w bitwie z Krzyżakami. Choć zwycięstwo nie było jednoznaczne, po raz pierwszy wojskom polskiem udało się pokonać Krzyżaków. Tego roku również biskup krakowski Jan Grot ufundował kościół parafialny p.w. Najświętszej Marii Panny.

Po opanowaniu dzielnicy brzesko - kujawskiej Krzyżacy utworzyli komturie w Brześciu i Kowalu oraz wójtostwo w Przedczu. Całe terytorium Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej powróciło do Korony w wyniku pokoju zawartego w 1343 r. w Kaliszu.

Druuga połowa XIV w. była okresem nie tylko likwidacji zniszczeń wojennych ale także szybkiego rozwoju społeczno - ekonomicznego całego obszaru.

Ponowna wojna polsko - krzyżacka w latach 1409 - 1435 zakończona została dopiero zawarciem pokoju w Brześciu Kujawskim w dniu 31 grudnia 1435 r., natomiast ostateczne zakończenie konfliktów z Krzyżakami zagwarantował pokój w Toruniu w 1466 r.

W XV wieku wykształciły się dwa województwa: inowrocławskie i brzesko - kujawskie. Województwo brzesko - kujawskie składało się z pięciu powiatów: brzeskiego, radziejowskiego, kowalskiego, przedeckiego i kruszwickiego. W tym okresie w województwie brzesko - kujawskim utrwaliły się rządy sejmikowe, na których szlachta województwa spotykała się początkowo w Brześciu lub w Radziejowie a od 1510 r. sejmiki generalne kujawskie na mocy konstytucji zbierały się już tylko w Radziejowie, w kościele farnym. Miasto miało wówczas 780 mieszkańców, w tym 54 rzemieślników. Najważniejszą budowlą w mieście był zamek. Druga połowa XVI w. to okres rozwoju miasta, w którym funkcjonowały dwie szkoły, w tym jedna kalwińska, było 206 domów a liczba mieszkańców wzrosła do 1240 osób.

Kryzys pierwszej połowy XVII w., na który następnie nałożyły się zniszczenia wojenne przede wszystkim związane ze szwedzkim "potopem", spowodowały ubożenie i wyludnienie Kujaw. W tym okresie Radziejów przeżywał regres gospodarczy. Miasto straciło charakter rzemieślniczo – handlowy i stało się osiedlem o charakterze rolniczym. Kolejne zniszczenia przyniosły pierwsze lata XVIII w. związane z przemarszem przez teren Kujaw wojsk polskich, szwedzkich, saskich i rosyjskich, w związku z toczoną wojną północną. Znaczne spustoszenie spowodowały również szerzące się w czasie wojen choroby epidemiczne. W 1707 r. Kozacy zdobyli Włocławek i dokonali spustoszenia okolic. Po 1710 r. sytuacja polityczna kraju zaczęła się normować i przez 60 lat Kujawy przeżywały względny spokój.

Jednak ogólny brak stabilizacji politycznej kraju i wydarzenia związane z konfederacją barską, doprowadziły do wkroczenia na Kujawy wojsk pruskich i I rozbioru, w wyniku którego omawiany obszar znalazł się na granicy Państwa Polskiego przy równoczesnym zajęciu przez Prusy woj. inowrocławskiego i części Kujaw związanych z Kruszwicą.

W wyniku II rozbioru w 1793 r. Kujawy znalazły się w granicach Prus Południowych podporządkowanych departamentowi w Piotrkowie Trybunalskim, z wyodrębnionymi powiatami w Brześciu, Radziejowie i Kowalu. Po III rozbiorze na mocy nowych podziałów administracyjnych powiaty: Brześć, Kowal i Radziejów znalazły się w dyrekcji poznańskiej. W 1807 r. po utworzeniu Księstwa Warszawskiego tereny gminy znalazły się w powiecie brzesko – kujawskim.

Po upadku Napoleona, na mocy traktatu wiedeńskiego utworzono Królestwo Polskie. Tereny gminy znalazły się wówczas w zaborze rosyjskim.

W 1836 r. przeniesiono stolicę powiatu brzesko – kujawskiego z Brześcia do Włocławka. Po upadku powstania styczniowego nastąpiły zmiany administracyjne w kraju. W ich wyniku od powiatu włocławskiego oddzielono okręg radziejowski.

W 1867 r. Radziejów utracił prawa miejskie, zarząd powiatowy przeniesiono do Nieszawy, Radziejów pozostał siedzibą gminy obejmującej Osiećcinę, Służewo, Bytoń, Sędzin i Piotrków Kujawski. W latach 80-tych XIX w. miasto liczyło 1589 mieszkańców, w mieście było 128 domów drewnianych i 12 murowanych, czynne były dwa kościoły: farny i franciszkański, przytułek dla 13 starców i kalek, szkoła początkowa, sąd gminny, stacja pocztowa oraz murowany ratusz. Mieszkańcy trudnili się rolnictwem, handel był skupiony w rękach Żydów.

W 1915 r. Kujawy znalazły się w obrębie General - Gubernatorstwa Warszawskiego.

Po zakończeniu I wojny światowej w 1919 r. w Nieszawie uchwalono budowę drogi państwowej z Radziejowa na południe do Piotrkowa Kujawskiego i Sompolna oraz na północ przez Dobre i Straszewo do Aleksandrowa Kujawskiego. W tym samym roku Radziejów odzyskał prawa miejskie. Okres międzywojenny wiązał się ze znacznym rozwojem miasta. Radziejów posiadał wówczas 3164 mieszkańców w tym 600 Żydów. W mieście było 320 domów i 80 zakładów przemysłowo – rzemieślniczych, głównie usługowych i produkcyjnych typu rzemieślniczego: 5 ślusarskich, 4 stolarskie, 20 krawiecko – odzieżowych, 5 budowlanych, 2 zegarmistrzowskie, 2 kowalskie, 4 fryzjerskie, 4 szewskie, 2 spożywcze, 1 blacharski, 1 poligraficzny, 1 rymarski, 1 zakład przerobu materiałów różnych. Oprócz tego były 2 młyny, 2 piekarnie, 12 mleczarni, prywatna elektrownia, wytwórnia wody sodowej a także 2 przedsiębiorstwa przewozowe obsługujące 2 linie autobusowe. Nie było większych zakładów przemysłowych. Handel obejmował małe sklepy i stragany, których właścicielami byli przeważnie Żydzi. Okresowo odbywały się targi i jarmarki.

W 1931 r. liczba mieszkańców wzrosła do 4025 osób. W 1933 r. oddano do użytku magistralę węglową przebiegającą przez Piotrków Kujawski i gminę Radziejów.

W okresie międzywojennym następowały również zmiany administracyjne związane ze zmianami w układach administracyjnych kraju. Teren gminy należał najpierw do województwa warszawskiego, od 1937 r. woj. poznańskiego a od 1938 r. do woj. pomorskiego powiatu nieszawskiego z siedzibą w Aleksandrowie. Po II wojnie światowej teren ten włączono do woj. bydgoskiego. W latach 1956 – 1975 Radziejów był siedzibą powiatu do czasu, gdy w wyniku dwustopniowego podziału administracyjnego kraju został włączony do woj. wrocławskiego. 1 stycznia 1992 r. przeprowadzono podział administracyjny z wydzieleniem dwóch niezależnych gmin Radziejów: miejskiej i wiejskiej. Podział ten został utrzymany do dnia dzisiejszego, również po zmianach administracyjnych w obrębie kraju, w wyniku których od 2000 r. teren gminy Radziejów włączony został w obszar województwa kujawsko – pomorskiego a Radziejów stał się ponownie siedzibą powiatu.

Pod względem administracji kościelnej tereny te do lokacji Radziejowa związane były z kapitułą plocką a następnie z diecezją włocławską.

7.2. Stan prawny środowiska kulturowego gminy

Obiekty i zespoły zabytkowe na terenie gminy Radziejów są objęte ochroną prawną wynikającą z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568). Są to zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz zabytki, których ochrona winna być ustalona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 6.1 ustawy, zabytki podlegają ochronie i opiece bez względu na stan zachowania.

Tab. 6 Wykaz zabytków podlegających ochronie i opiece

Nr na mapie	Miejscowość	Obiekt / Zespół	Czas powstania	Rejestr zabytków nr/data wpisu
237	Biskupice	zespół dworsko – parkowy:		153/A z dnia 15.09.1984
		- dwór mur.	poł. XIX w.	
		- park dworski	2 poł. XIX w.	
		- budynek gospodarczy mur.	1900 r.	
		- budynki mur. dawnego folwarku		
240	Broniewo	zespół kościoła parafialnego rzymskokatolickiego p.w. Św. Św. Wojciecha i Barbary :		260/A z dnia 20.06.1988 r.
		- kościół paraf. rzymskokatolicki mur. p.w. Św. Św. Wojciecha i Barbary	1860 r.	
		- dzwonnica mur.	ok.1860 r.	
		- ogrodzenie mur.	ok.1860 r.	
		- plebania mur.		
244	Broniewo	park dworski	2 poł. XIX w.	154/A z dnia 15.09.1984 r.
247	Czołówek	zespół dworsko - parkowy		156/A z dnia 17.09.1984 r.
		- dwór mur.	1923 –1925 r.	
		- park dworski	k. XIX w.	
251	Płowce	zespół dworsko - parkowy		50/391/A z dnia 29.11.1957 r. 155/A z dnia 15.09.1984 r.
		- dwór mur.	1759 r.	
		- park dworski	k. XVIII w.	
		- spichlerz mur.	k. XIX w.	
		- wozownia mur.	k. XIX w.	
255	Skibin	zespół dworsko - parkowy		152/A z dnia 15.09.1984 r.
		- dwór mur.	pocz. XX w.	
		- park dworski	pocz. XX w.	
265	Opatowice	pradziejowy kompleks osadniczy "Wzgórze Prokopiaka"		209/A

7.3. Wykaz zabytków na terenie gminy

• Zabytki archeologiczne

Powyższa tabela przedstawia wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Radziejów, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)

Tab. 7 Wykaz zabytków archeologicznych

Nr na mapie	Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stan. na obsz. AZP	Nr stan. w miejsc.	Funkcja obiektu	Chronologia	Kultura
1	Bieganowo	47-43	104	13	osada, osada	średniowiecze wczesne faza F, średniowiecze późne	
2	Bieganowo	47-43	95	3	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
3	Bieganowo	47-43	96	4	osada	średniowiecze późne	
4	Bieganowo	47-43	97	5	osada, osada, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne	pucharów lejkowatych, łużycka
5	Bieganowo	47-43	98	6	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
6	Bieganowo	47-43	99	7	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
7	Bieganowo	47-43	100	8	osada, osada, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E-F	pucharów lejkowatych faza IV-V, łużycka
8	Bieganowo	47-43	101	9	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne? średniowiecze późne	
9	Bieganowo	47-43	94	2	osada	średniowiecze późne	
10	Bieganowo	47-43	103	12	osadnictwa ślad, osada	średniowiecze wczesne faza F, średniowiecze późne	
11	Bieganowo	47-43	108	17	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza F, średniowiecze późne	
12	Bieganowo	47-43	105	14	osada	średniowiecze późne	
13	Bieganowo	47-43	106	15	osada, osadnictwa ślad, osada	neolit, średniowiecze wczesne faza E-F, średniowiecze późne	pucharów lejkowatych
14	Bieganowo	47-43	107	16	osada	średniowiecze późne	
15	Bieganowo	47-43	109	18	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne	
16	Bieganowo	47-43	111	20	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne	
17	Bieganowo	47-43	112	21	osada	średniowiecze późne	
18	Bieganowo	47-43	113	22	osada, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza D-F, średniowiecze późne	
19	Bieganowo	47-43	102	11	osada	średniowiecze późne	
20	Bieganowo	47-43	110	19	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
21	Bieganowo	47-43	93	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne, średniowiecze późne	
22	Bieganowo	48-43	9	26	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowych, łużycka
23	Bieganowo	48-43	8	25	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowych
24	Bieganowo	48-43	7	24	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
25	Bieganowo	48-43	6	23	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
26	Bieganowo	48-43	5	5	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowych
27	Bieganowo	48-43	4	4	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
28	Biskupice	48-43	55	46	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowatych, łużycka, przeworska
29	Biskupice	48-43	53	44	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza F	
30	Biskupice	48-43	56	47	osadniczy punkt	rzymski okres	przeworska
31	Biskupice	48-43	54	45	osadniczy ślad		
32	Biskupice	48-43	28	19	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	kamienna epoka, średniowiecze późne	
33	Biskupice	48-43	52	43	osadnictwa ślad	neolit schyłkowy?	

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

34	Biskupice	48-43	12	3	osadnictwa ślad	kamienia epoka	
35	Biskupice	48-43	30	21	osadniczy punkt	rzymski okres	przeworska
36	Biskupice	48-43	23	14	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E-F	przeworska faza C-D
37	Biskupice	48-43	22	13	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres	łużycka przeworska
38	Biskupice	48-43	21	12	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowatych, łużycka
39	Biskupice	48-43	20	11	osadniczy punkt , osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne faza C-D	pucharów lejkowatych, łużycka
40	Biskupice	48-43	19	10	osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres	pucharów lejkowych, łużycka, przeworska
41	Biskupice	48-43	18	9	osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E - F	pucharów lejkowych, łużycka
42	Biskupice	48-43	17	8	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E - F	łużycka
43	Biskupice	48-43	16	7	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E - F	pucharów lejkowych faza IV-V, łużycka, przeworska
44	Biskupice	48-43	15	6	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowych, łużycka, przeworska faza B 1 b -D
45	Biskupice	48-43	25	16	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
46	Biskupice	48-43	13	4	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E – F, średniowiecze późne	
47	Biskupice	48-43	26	17	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	kamienia epoka, brązu epoka, rzymski okres	łużycka przeworska
48	Biskupice	48-43	11	2	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne	
49	Biskupice	48-43	10	1	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
50	Biskupice	48-43	14	5	cmentarzysko, osadniczy punkt	rzymski okres, średniowiecze późne	przeworska faza C1b-D
51	Biskupice	48-43	38	29	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza D - E	łużycka
52	Biskupice	48-43	50	41	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
53	Biskupice	48-43	49	40	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
54	Biskupice	48-43	48	39	osadnictwa ślad	kamienia epoka	
55	Biskupice	48-43	47	38	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska faza C – D?
56	Biskupice	48-43	46	37	osadniczy punkt, osadniczy punkt	brązu epoka rzymski okres	łużycka, przeworska
57	Biskupice	48-43	45	36	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska faza C - D
58	Biskupice	48-43	44	35	osadnictwa ślad, cmentarzysko ?	brązu epoka, żelaza epoka wczesna	łużycka, pomorska
59	Biskupice	48-43	43	34	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowatych, łużycka
60	Biskupice	48-43	42	33	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
61	Biskupice	48-43	41	32	osadniczy punkt	brązu epoka	łużycka
62	Biskupice	48-43	24	15	osadniczy punkt	średniowiecze późne	
63	Biskupice	48-43	39	30	osadnictwa ślad,	brązu epoka,	łużycka,

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

					osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
64	Biskupice	48-43	51	42	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt	kamienia epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - F	przeworska
65	Biskupice	48-43	37	28	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowatych, łużycka
66	Biskupice	48-43	36	27	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	kamienna epoka, rzymski okres?	przeworska?
67	Biskupice	48-43	35	26	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres	łużycka, przeworska
68	Biskupice	48-43	34	25	osadnictwa ślad	lateński okres środkowy	łużycka
69	Biskupice	48-43	33	24	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
70	Biskupice	48-43	32	23	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
71	Biskupice	48-43	31	22	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze późne	łużycka, przeworska
72	Biskupice	48-43	29	20	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
73	Biskupice	48-43	27	18	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
74	Biskupice	48-43	40	31	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne faza D-E	pucharów lejkowatych, łużycka
75	Broniewek	48-42	57	1	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, rzymski okres	łużycka, przeworska
76	Broniewo	47-43	92	1	osada, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze późne	łużycka
77	Czołowo	48-42	61	4	cmentarzysko	lateński okres późny	przeworska faza B
78	Czołowo	48-42	64	7	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
79	Czołowo	48-42	58	1	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
80	Czołowo	48-42	60	3	osadniczy punkt	brązu epoka	łużycka
81	Czołowo	48-42	62	5	osadnictwa ślad	kamienia epoka	
82	Czołowo	48-42	63	6	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
83	Czołówek	48-42	67	2	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres	pucharów lejkowatych, łużycka, przeworska?
84	Czołówek	48-42	71	8	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne	łużycka, przeworska
85	Czołówek	48-42	65	1	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, lateński okres późny	łużycka przeworska faz B
86	Czołówek	48-42	70	7	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska ?
87	Czołówek	48-42	66	2a	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt	neolit, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza F	pucharów lejkowatych faza IV-V, przeworska
88	Czołówek	48-42	69	5	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit schyłkowy, brązu epoka	łużycka
89	Czołówek	48-42	68	4	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne faza C - D	pucharów lejkowatych, łużycka
90	Czołówek	48-42	72	9	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, przeworska, średniowiecze wczesne faza D - E	łużycka, przeworska
91	Czołówek	48-42	59	2	osada osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadniczy ślad	neolit, neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne	pucharów lejkowatych, amfor kulistych, łużycka
92	Kłonówek	48-43	77	2	osadnictwa ślad,	neolit,	amfor kulistych,

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

					osadnictwa ślad osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit schyłkowy, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - F	łużycka, przeworska faza B - C
93	Kłonówek	48-43	76	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze późne?	łużycka
94	Kłonówek	48-43	78	3	osadniczy punkt	średniowiecze wczesne faza E - F	łużycka
95	Kłonówek	48-43	79	4	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
96	Kłonówek	48-43	82	7	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
97	Kłonówek	48-43	81	6	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E-F	łużycka
98	Kłonówek	48-43	80	5	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E-F, średniowiecze późne	łużycka ?
99	Kwilno	48-43	69	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E-F, średniowiecze późne	
100	Kwilno	48-43	70	2	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E - F	przeworska
101	Kwilno	48-43	71	3	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka?
102	Kwilno	48-43	72	4	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza D - E	
103	Kwilno	48-43	73	5	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E - F	łużycka
104	Kwilno	48-43	75	7	znalezisko luźne	neolit	
105	Kwilno	48-43	74	6	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
106	Opatowice	48-43	177	26	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, średniowiecze wczesne faza D-E	pucharów lejkowatych
107	Opatowice	48-43	164	6	osada, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, cmentarzysko, osada, osadniczy punkt	neolit, neolit, brązu epoka, rzymski okres, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	pucharów lejkowatych, amfor kulistych, łużycka, przeworska faza B2- D, przeworska faza C-D
108	Opatowice	48-43	190	39	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt	kamienia epoka, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza F	łużycka, przeworska
109	Opatowice	48-43	189	38	cmentarzysko?	rzymski okres	przeworska?
110	Opatowice	48-43	188	37	osadniczy punkt	brązu epoka	łużycka
111	Opatowice	48-43	187	36	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowych, łużycka
112	Opatowice	48-43	186	35	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowych, łużycka
113	Opatowice	48-43	185	43	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, neolit	pucharów lejkowych, amfor kulistych
114	Opatowice	48-43	184	33	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, neolit schyłkowy	pucharów lejkowych
115	Opatowice	48-43	183	32	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowych, łużycka
116	Opatowice	48-43	182	31	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza A - B, średniowiecze późne	łużycka
117	Opatowice	48-43	181	30	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, średniowiecze wczesne	amfor kulistych, łużycka ?

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

						faza D-E	
118	Opatowice	48-43	180	29	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza F	
119	Opatowice	48-43	178	27	osadnictwa ślad	kamienia epoka	
120	Opatowice	48-43	176	25	osadnictwa ślad	neolit schyłkowy	
121	Opatowice	48-43	175	24	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D – E średniowiecze wczesne	przeworska
122	Opatowice	48-43	174	23	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E - F	
123	Opatowice	48-43	173	22	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowych faza V-V, łużycka
124	Opatowice	48-43	172	21	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka?
125	Opatowice	48-43	170	19	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E - F	
126	Opatowice	48-43	168	17	osadnictwa ślad	neolit schyłkowy?	
127	Opatowice	48-43	167	16	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	kamienia epoka, brązu epoka	łużycka
128	Opatowice	48-43	166	11	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	rzymski okres średniowiecze wczesne	przeworska
129	Opatowice	48-43	165	7	osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osada	neolit, neolit, brązu epoka wczesna, rzymski okres	pucharów lejkowych faza III b – c, amfor kulistych/ przeworska
130	Opatowice	48-43	179	28	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
131	Opatowice	48-43	219	10	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osada, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt	kamienia epoka, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza A – B, średniowiecze wczesne faza E – F, średniowiecze późne	iwieńska?, przeworska
132	Opatowice	48-43	191	40	osadniczy punkt	brązu epoka	łużycka
133	Opatowice	48-43	169	18	osadnictwa ślad	neolit	amfor kulistych
134	Opatowice	48-43	171	20	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza F	
135	Opatowice	49-43	13	1	osada, cmentarzysko, cmentarzysko	neolit, neolit, epoka brązu	pucharów lejkowatych faza III- amfor kulistych, łużycka (okr. halszt.)
136	Opatowice	49-43	14	3	osada, osada	neolit, neolit	pucharów lejkowatych faza V, amfor kulistych faza II-III
137	Opatowice	49-43	16	13	cmentarzysko	rzymski okres	przeworska
138	Opatowice	49-43	17	14	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
139	Opatowice	49-43	18	15	osadniczy ślad	neolit	amfor kulistych
140	Opatowice	49-43	19	41	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, neolit	pucharów lejkowatych, amfor kulistych
141	Opatowice	49-43	20	42	osada, osadniczy punkt	neolit, neolit	pucharów lejkowatych faza IV, amfor kulistych
142	Opatowice	49-43	21	43	osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, neolit	pucharów lejkowatych, amfor kulistych
143	Opatowice	49-43	24	46	osada, osada	neolit, neolit	pucharów lejkowatych, amfor kulistych

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

144	Opatowice	49-43	25	47	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowatych
145	Opatowice	49-43	26	48	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowatych
146	Opatowice	49-43	27	49	osadniczy punkt, osadniczy ślad	neolit, neolit	pucharów lejkowatych, amfor kulistych
147	Piołunowo	47-44	116	5	osadnictwa ślad	kamienia epoka	
148	Piołunowo	47-44	117	6	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
149	Piołunowo	47-44	115	4	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka	pucharów lejkowatych, łuzycza
150	Piołunowo	47-44	114	3	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
151	Piołunowo	47-44	113	2	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-F	pucharów lejkowatych, przeworska
152	Piołunowo	47-44	112	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, neolit, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E, średniowiecze późne	pucharów lejkowatych faza IV-V, amfor kulistych, przeworska
153	Płowce	48-43	91	9	osadniczy punkt	brązu epoka	łuzycza
154	Płowce	48-43	89	7	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowych, łuzycza, przeworska
155	Płowce I	48-43	90	8	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit neolit schyłkowy, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowych, łuzycza, przeworska
156	Płowce I	48-43	88	6	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E - F	
157	Płowce II	48-43	87	5	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne?	
158	Płowce II	48-43	86	4	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze późne	amfor kulistych, łuzycza, przeworska
159	Płowce II	48-43	85	3	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze późne	łuzycza, przeworska
160	Płowce II	48-43	84	2	cmentarzysko? osadniczy punkt, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E – F, średniowiecze późne	przeworski
161	Płowce II	48- 43	83	1	osadniczy punkt, osadniczy punkt,	neolit, średniowiecze późne	pucharów lejkowych
162	Płowki	48-42	76	4	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych faza IV-V
163	Płowki	48-42	75	3	osadnictwa ślad	brązu epoka	łuzycza
164	Płowki	48-42	74	5	osadnictwa ślad osadnictwa ślad	neolit średniowiecze późne	amfor kulistych
165	Płowki	48-42	73	1	osadnictwa ślad	neolit schyłkowy	
166	Pruchnowo	48-43	133	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osada, osadnictwa ślad	neolit, neolit, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	pucharów lejkowatych, amfor kulistych, przeworska faza B-C
167	Pruchnowo	48-43	163	31	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

168	Pruchnowo	48-43	134	2	osadnictwa ślad	neolit	ceramiki sznurowej
169	Pruchnowo	48-43	155	23	osadniczy punkt, cmentarzysko, osadniczy punkt, cmentarzysko, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	amfor kulistych, iwieńska, łużycka, przeworska faza B2
170	Pruchnowo	48-43	162	30	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, rzymski okres	łużycka faza B-C
171	Pruchnowo	48-43	161	29	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres	łużycka , przeworska
172	Pruchnowo	48-43	160	28	osadniczy punkt, osadniczy punkt	brązu epoka. rzymski okres	łużycka, przeworska
173	Pruchnowo	48-43	159	27	osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze późne	łużycka, przeworska faza B-C
174	Pruchnowo	48-43	158	26	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	łużycka, przeworska faza C-D
175	Pruchnowo	48-43	156	24	osadnictwa punkt	brązu epoka	łużycka
176	Pruchnowo	48-43	135	3	osadnictwa ślad	neolit	amfor kulistych
177	Pruchnowo	48-43	154	22	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	kamienia epoka, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E, średniowiecze późne	łużycka, przeworska
178	Pruchnowo	48-43	153	21	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E ?	łużycka, przeworska
178A	Pruchnowo	48-43	152	20	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne?	
179	Pruchnowo	48-43	151	19	osadniczy punkt	średniowiecze wczesne faza D - E	
180	Pruchnowo	48-43	150	18	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne	
181	Pruchnowo	48-43	140	8	osadniczy punkt	rzymski okres	przeworska faza C - D
182	Pruchnowo	48-43	157	25	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, neolit, brązu epoka, halszacki okres, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza A - B, średniowiecze wczesne, faza F, średniowiecze późne	pucharów lejkowych, amfor kulistych, trzcieniecka, łużycka, przeworska faza B - D
183	Pruchnowo	48-43	149	17	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze późne	pucharów lejkowych, łużycka, przeworska
184	Pruchnowo	48-43	137	5	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E, średniowiecze późne	łużycka, przeworska
185	Pruchnowo	48-43	139	7	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	kamienia epoka, rzymski okres	przeworska
186	Pruchnowo	48-43	136	4	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, brązu epoka, rzymski okres	pucharów lejkowych, łużycka, przeworska faza B - C
187	Pruchnowo	48-43	141	9	osadnictwa ślad	lateński okres środkowy	łużycka
188	Pruchnowo	48-43	142	10	osadnictwa ślad	lateński okres późny	przeworska faza B
189	Pruchnowo	48-43	143	11	osadniczy punkt,	brązu epoka,	łużycka

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

					osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza A-B, średniowiecze wczesne faza E-F	
190	Pruchnowo	48-43	144	12	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne ?	
191	Pruchnowo	48-43	145	13	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres	łużycka, przeworska
192	Pruchnowo	48-43	146	14	osadniczy punkt	rzymski okres	przeworska faza B-C
193	Pruchnowo	48-43	147	15	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	kamienia epoka, brązu epoka, rzymski okres	łużycka, przeworska
194	Pruchnowo	48-43	148	16	osadniczy punkt	lateński okres późny	przeworska faza B
195	Pruchnowo	48-43	138	6	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	przeworska faza C-D
196	Przemystka	48-43	3	3	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres	łużycka, przeworska
197	Przemystka	48-43	2	2	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowych
198	Przemystka	48-43	1	1	osadniczy punkt osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne	łużycka, przeworska
199	Skibin	48-43	68	10	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowatych
200	Skibin	48-43	67	9	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowatych faza IV-V
201	Skibin	48-43	65	7	osadniczy punkt	średniowiecze późne	
202	Skibin	48-43	64	6	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowatych
203	Skibin	48-43	63	5	osadniczy punkt, osadniczy ślad	neolit, średniowiecze wczesne	pucharów lejkowatych faza IV
204	Skibin	48-43	62	4	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowatych
205	Skibin	48-43	61	3	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadniczy punkt, osadniczy punkt	neolit, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D – E, średniowiecze późne	pucharków lejkowatych, przeworska
206	Skibin	48-43	60	2	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
207	Skibin	48-43	59	1	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza D - E	łużycka
208	Skibin	48-43	66	8	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, faza D - E	łużycka
209	Stary Radziejów	48-43	198	7	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E-F	ceramiki wstęgowej rytej, łużycka, przeworska
210	Stary Radziejów	48-43	197	6	osadniczy punkt	brązu epoka	łużycka
211	Stary Radziejów	48-43	196	5	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
212	Stary Radziejów	48-43	195	4	osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D-E	łużycka, przeworska
213	Stary Radziejów	48-43	194	3	osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, rzymski okres	łużycka ? przeworska faza C-D
214	Stary Radziejów	48-43	208	17	osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza E-F	
215	Stary Radziejów	48-43	192	1	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
216	Stary Radziejów	48-43	193	2	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
217	Stary Radziejów	48-43	206	15	osadnictwa ślad,	brązu epoka,	łużycka,

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

					osadniczy punkt, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza E - F	przeworska
218	Stary Radziejów	48-43	218	27	cmentarzysko?	brązu epoka	
219	Stary Radziejów	48-43	217	26	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka
220	Stary Radziejów	48-43	216	25	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska?
221	Stary Radziejów	48-43	215	24	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza D	łużycka
222	Stary Radziejów	48-43	214	23	osadniczy punkt	średniowiecze późne	
223	Stary Radziejów	48-43	213	22	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D – E, średniowiecze późne	przeworska
224	Stary Radziejów	48-43	209	18	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowych
225	Stary Radziejów	48-43	207	16	osadnictwa ślad	rzymski okres	przeworska
226	Stary Radziejów	48-43	205	14	osadniczy punkt	neolit	pucharów lejkowych
227	Stary Radziejów	48-43	204	13	osadnictwa ślad	neolit	pucharów lejkowych
228	Stary Radziejów	48-43	203	12	osadniczy punkt, osadnictwa ślad	rzymski okres, średniowiecze wczesne faza F	przeworska
229	Stary Radziejów	48-43	202	11	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad, osadniczy punkt	brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne faza D - E	łużycka, przeworska
230	Stary Radziejów	48-43	201	10	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	średniowiecze wczesne faza F, średniowiecze późne	
231	Stary Radziejów	48-43	200	9	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, średniowiecze wczesne faza D - E	pucharów lejkowych
232	Stary Radziejów	48-43	199	8	osadnictwa ślad	brązu epoka	łużycka?
233	Wąsewo	49-42	32	3	osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadniczy punkt, osadnictwa ślad, osadnictwa ślad	neolit, neolit, brązu epoka, rzymski okres, średniowiecze wczesne	pucharów lejkowatych, ceramiki sznurowej, łużycka, przeworska
234	Wąsewo	49-42	30	1	osadnictwa ślad	średniowiecze późne	
235	Wąsewo	49-42	31	2	osadnictwa ślad, osadnictwa ślad osadniczy punkt	brązu epoka, średniowiecze wczesne faza E-F, średniowiecze późne	łużycka
236	Zagórzyce	48-43	220	9	osadnictwa ślad, osadnictwa punkt	neolit, rzymski okres	pucharów lejkowych, przeworska

7.4. Zabytki nieruchome

Tab. 8 Wykaz zabytków nieruchomych

Nr na mapie	Miejscowość	Obiekt / zespół	Czas powstania	Rejestr zabytków
Założenia dworsko - parkowe				
237	Biskupice	zespół dworsko – parkowy:		153/A z dnia 15.09.1984 r.
		- dwór mur.	poł. XIX w.	
		- park dworski	2 poł. XIX w.	
238		- budynek gospodarczy mur.	ok. 1900 r.	
		- budynki mur. d. folwarku		
239	Broniewek - Płowki	zespół dworsko – parkowy:		
		- oficyna mur.	1 poł. XX w.	
		- fragment bramy wjazdowej mur. z figurą Św. Floriana		
		- park dworski	XVIII/XIX w.	
240	Broniewo	zespół dworsko – parkowy:		154/A z dnia 15.09.1984 r.
		- park dworski	2 poł. XIX w.	
		- budynki mur. folwarczne		
241	Czołówek	zespół dworsko – parkowy:		156/A z dnia 17.09.1984 r.
		- dwór mur.	1923-1925 r.	
		- park dworski	k. XIX w.	
		- obora mur.	1920 r.	
		- spichlerz mur.	1920 r.	
		- stajnia mur.	ok. 1905 r.	
		- stodoła mur.	ok. 1905 r.	
242	Opatowice	zespół dworsko – parkowy:		
		- dwór mur.	2 poł. XIX w.	
		- park dworski	2 poł. XIX w.	
		- aleja lipowa dojazdowa do dworu	2 poł. XIX w.	
243	Płowce	zespół dworsko – parkowy:		50/39/A z dnia 29.11.1957 r. 155/A z dnia 15.09.1984 r.
		- dwór mur.	1759 r.	
		- park dworski	k. XVIII w.	
		- spichlerz mur.		
		- wozownia mur.		
244	Przemystka	zespół dworsko – parkowy:		
		- dwór mur.	1924 r.	
		- park dworski - pozostałość	pocz. XX w.	
		- oficyna mur.	1933 r.	
		- budynki folwarczne mur.	pocz. XX w.	
245	Skibin	zespół dworsko – parkowy:		152/A z dnia 15.09.1984 r.
		- dwór mur.	pocz. XX w.	
		- park dworski	pocz. XX w.	
246	Stary Dwór	zespół dworsko – parkowy:		
		- dwór mur.	2 poł. XIX w.	
		- oficyna mur.	2 poł. XIX w.	
		- starodrzew		
Założenia kościelne				
247	Broniewo	zespół kościoła parafialnego:		260/A z dnia 20.06.1988 r.
		- kościół paraf. rzymskokatolicki mur. p.w. Św.Św. Wojciecha i Barbary	1860 r.	
		- dzwonnica mur.	ok. 1860 r.	
		- ogrodzenie mur.	ok. 1860 r.	
248		- plebania mur.		
Cmentarze				
249	Broniewo	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	k. XIX w.	
250	Płowce	cmentarz poległych w bitwie w 1331 r.		
Pomniki pamięci i kapliczki				
251	Broniewo	kapliczka przydrożna mur.	ok. poł. XIX w.	

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

252	Czołowo	kapliczka przydrożna mur. z figurką NMP	1946 r.	
253	Czołówek	kapliczka przydrożna mur.	k. XIX w.	
254	Kłonówek	kapliczka przydrożna mur.	4 ćw. XIX w.	
255	Opatowice	figura Chrystusa przydrożna na postumencie mur.	XIX/XX w.	
256	Opatowice	kapliczka przydrożna mur.	XIX/XX w.	
257	Płowce	pomnik upamiętniający bitwę pod Płowcami w 1331 r.		
Aleje i szpalery				
258	Broniewek	szpaler jaworowy	XIX/XX w.	
259	Broniewek	aleja lipowa	XIX/XX w.	
260	Broniewo	aleja lipowa	XIX/XX w.	
261	Czołowo	aleja jesionowa – w części szpaler	XIX/XX w.	
Szlaki komunikacyjne				
262	Dobre – Kłonówek - Sompolno		kolejka wąskotorowa	
263	Kruszwica – Radziejów – Brześć Kujawski - Włocławek		szlak Łokietka	
264	Piotrków Kujawski – Radziejów – Dobre – Aleksandrów Kujawski		szlak Powstania Styczniowego	

7.5. Krajobraz kulturowy Gminy

Krajobraz kulturowy Gminy związany jest integralnie z miastem Radziejów. Miasto w wyniku zlokalizowania na wzgórzu oraz otoczone obszerną płaszczyzną pól uprawnych, stanowi dominantę przestrzenną oddziałującą na znacznej przestrzeni gminy. Zasięg ekspozycji jest zwielokrotniony z uwagi na prawie całkowite wylesienie terenu. Rozwój przestrzenny miasta poprzez sytuowanie funkcji przemysłowo – gospodarczych, usługowych w oparciu o łatwy i dogodny dostęp komunikacji sprawiły, iż ekspozycja miasta została w wybranych miejscach w sposób trwały zniekształcona. Dotyczy to przede wszystkim obszaru północnej części Radziejowa przylegającej do drogi krajowej Nr 62 a także zlokalizowanych w części zachodniej wzniesienia, zabudowań szpitala powiatowego wraz z przynależną kotłownią i usytuowaną w pobliżu stacją bazową telefonii komórkowej.

Minimalna ilość zadrzewień i równinny charakter terenu gminy wpływają również na szersze oddziaływanie przestrzenne założeń historycznych, takich jak zespoły dworsko – parkowe z zachowanymi parkami (Biskupice, Broniewek, Czołówek, Opatowice, Płowce, Skibin), zespół kościoła parafialnego i cmentarz parafialny w Broniewie a także nielicznie zachowane aleje drzew.

Szczególnie ważne w historii Gminy pole bitewne w Płowcach, nie zostało dotychczas jednoznacznie umiejscowione w terenie. Pomnik upamiętniający bitwę i cmentarz poległych w bitwie w 1331 r. sygnalizują jedynie miejsce jej zdarzenia.

7.6 Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy

7.6.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Historyczne powiązania przestrzenne i funkcjonalne Gminy z miastem Radziejów, stanowiącym lokalny ośrodek kultury, i informacji turystycznej;
- Pole bitewne i tradycja uroczystego obchodzenia rocznic zwycięskiej bitwy z Krzyżakami w 1331 r.;
- Zespoły dworsko – parkowe stanowiące świadectwo dawnego budownictwa ziemiańskiego na Kujawach, jako obiekty do uwzględnienia na szlakach turystycznych, do włączenia w program rozwoju agroturystyki itp.;
- Szlaki historyczne – jako trasy turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym, łączącym wybrane obiekty i obszary gminy Radziejów i gmin przyległych.

7.6.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej, co zmusza właściciela obiektu i inwestora do uzyskania pozwolenia wojewódzkiego

konserwatora zabytków na podjęcie remontu, przebudowy, zmiany przeznaczenia obiektu lub wprowadzanie wszelkich innych zmian w obrębie zabytku. Pozwolenie może być warunkowane przeprowadzeniem na koszt wnioskodawcy niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych;

- Zabytki objęte ochroną na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w sytuacji podjęcia robót budowlanych, podlegają wymogom przeprowadzenia badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli ich przeprowadzenie jest niezbędne dla ochrony zabytków archeologicznych. Koszty badań i dokumentacji obciążają inwestora.
- Ochrona ekspozycji zespołu staromiejskiego Radziejowa i wymienionych powyżej zabytkowych założeń przestrzennych, wiąże się z zakazem wznoszenia na tych terenach obiektów budowlanych naruszających walory krajobrazowe.

8. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego

8.1 Uwarunkowania zewnętrzne

Zespół uwarunkowań zewnętrznych wynikających z położenia obszaru gminy Radziejów stanowią:

- Położenie gminy na obszarze dwóch dorzeczy, Odry i Wisły
- Położenie gminy w regionie hydrogeologicznym - niecka łódzka
- Położenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Dolina kopalna Wielkopolska nr 144 w północnej części gminy
- Występowanie w zachodniej części gminy złoża węgla brunatnego
- Położenie gminy w strefie klimatycznej, charakteryzującej się niedoborem opadów atmosferycznych w rolnictwie (okresie wegetacyjnym)
- Położenie na terenie gminy (w części wschodniej) punktu obserwacyjnego regionalnego monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych.
- Położenie gminy na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego – Lasy Gostynińsko-Włocławskie obejmującego cały teren Nadleśnictwa Włocławek

8.2 Uwarunkowania wewnętrzne

8.2.1 Zasoby, walory środowiska, różnorodność biologiczna

- **Powierzchnia ziemi**

Północna oraz wschodnia część terenu gminy tworzy monotony krajobraz związany z moreną denną płaską. Powierzchnia jego jest płaska o niewielkich deniwelacjach nie przekraczających 2 m i wysokościach bezwzględnych zawierających się w przedziale 90-100 m n.p.m.

W jego podłożu dominują utwory typowe dla moreny dennej, wykształcone w postaci glin i glin piaszczystych.

Południowa i południowo-zachodnia część gminy tworzy krajobraz o zdecydowanie bardziej urozmaiconej rzeźbie związanej z moreną denną falistą, formami kemowymi i pagórkami morenowymi głównie w sołectwach Opatowice i Stary Radziejów Wieś.

Wysokości bezwzględne tego terenu osiągają wyższe wartości od części północnej i zawierają się w przedziale 110-129 m n.p.m. W podłożu dominują utwory typowe dla moreny dennej jak również dla pagórków kemowych, zbudowane z różnofrakcyjnych piasków oraz żwirów.

• **Wody powierzchniowe**

Przez centralną część gminy przebiega wododział I rzędu, stanowiący granicę pomiędzy obszarami zasilania dwóch największych rzek Polski; rzeki Wisły (w granicy gminy zlewnia Zgłowiączki) i Odry (w granicy gminy zlewnia Noteci). Z uwagi na ingerencje w naturalne warunki wodne (poprzez przeprowadzone melioracje i rowy drenarskie) dokładny przebieg wododziału jest trudny do określenia.

Odwadnianie terenu gminy następuje poprzez system rowów odprowadzających wody:

- ✓ na zachód poprzez kanał Gocanowski do jeziora Gopło
- ✓ na północ poprzez kanał Bachorza do jezioro Gopło i do rzeki Zgłowiączki
- ✓ na południe poprzez kanał Gopło-Świerz do jeziora Głuszyńskiego i jeziora Gopło.

Istniejące warunki klimatyczne, budowa geologiczna i orografia terenu gminy powodują że posiada ona bardzo ubogą sieć hydrograficzną oraz ograniczone możliwości retencji powierzchniowej.

Gmina pozbawiona jest stałych cieków wodnych o przebiegu między gminnym i większych zbiorników wód powierzchniowych. Na jej obszarze nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

• **Gleby**

Gmina Radziejów charakteryzuje się dużym udziałem gleb o wysokich klasach bonitacji, sięgającym 95,40% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Dominującym typem genetycznym gleb występującym na terenie gminy są ziemie czarne i szare wytworzone z glin zwałowych lekkich i piasków leżących na glinach. Uzupełnienie stanowią gleby brunatne i płowe, wytworzone z piasków gliniastych i słabogliniastych oraz gleby hydromorficzne, których struktura związana jest z materią organiczną. Tworzą je niewielkie siedliska łąkowe i podmokłe nieużytki rolnicze.

Warunki klimatyczne

Na terenie gminy występują głównie dwa typy topoklimatu związanego z lokalnymi uwarunkowaniami, rzeźbą terenu, stopniem pokrycia szatą roślinną, warunkami wodnymi.

Pierwszy z nich związany jest z obszarem moreny dennej płaskiej i charakteryzuje się wyrównaną wilgotnością i temperaturą powietrza, równomiernym rozkładem siły, kierunków wiejących wiatrów oraz nasłonecznieniem. Dotyczy on przeważającej części gminy, głównie części północnej i wschodniej. Drugi dotyczy południowej części gminy i związany jest z obszarem moreny dennej falistej oraz pagórkami morenowymi i kemowymi. Charakteryzuje go większe zróżnicowanie termiczne terenów, zmienna siła i kierunki wiejących wiatrów.

• Różnorodność biologiczna

Największy udział w całkowitej powierzchni gminy zajmują gleby o wysokich klasach bonitacji (ponad 90% ogólnej powierzchni gminy) co powoduje, że zagospodarowanie jej wiąże się głównie z produkcją rolną. Wiodąca, rolnicza funkcja doprowadziła do głębokich przeobrażeń w środowisku biotycznym, w wyniku których nastąpiło duże zubożenie różnorodności gatunkowej flory na rzecz dużych powierzchni jednogatunkowych roślin uprawnych (zboża, rośliny okopowe, rośliny pastewne), tworzących pokrycie terenu tylko przez ok. 180 dni w roku. Niewielki udział powierzchni leśnych, wód otwartych płynących i stojących powoduje, że zasoby biotyczne środowiska gminy są ubogie i tworzą je: zespoły bagienne, łąkowo-pastwiskowe, zieleń śródpolna, drobne oczka wodne, sady i ogrody przydomowe, zieleń parków wiejskich, cmentarzy i zadrzewienia przydrożne. Udział ich wynosi zaledwie 550,2 ha (5,9% ogólnej powierzchni gminy). Udział poszczególnych komponentów biotycznych środowiska przedstawia tabela:

Tab. 9 Rodzaje powierzchni biologicznie czynnych

Lp	Rodzaj powierzchni	Pow. ha	% pow.	Funkcje przyrodnicze
1	Lasy i grunty rolne zadrzewione	26	0,3	Siedlisko fauny, funkcje ochronne
2	Użytki zielone	142	1,5	Regulacja i kształtowanie obiegu wody, siedlisko fauny
3	Sady	156	1,7	Wiatrochronna, glebochronna, krajobrazowa, siedlisko fauny
4	Zadrzewienia	200	2,2	Wiatrochronna, glebochronna, krajobrazowa, siedlisko drobnej fauny
5	Parki podworskie	16,2	0,2	Wiatrochronna, glebochronna, krajobrazowa, siedlisko drobnej fauny składnik krajobrazu,
6	Miedze	10	0,01	Glebochronna, siedlisko drobnej fauny
7	Razem	550,2	5,9	

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że udział terenów biologicznie czynnych w ogólnej powierzchni gminy jest bardzo niski i przestrzennie dotyczy praktycznie całego obszaru gminy. Wynika to głównie z niskiego udziału trwałych terenów zieleni, powierzchni lasów a dużego udziału gruntów ornych o wysokich klasach bonitacji użytkowanych rolniczo.

Szczególną rolę dla środowiska biotycznego gminy spełniają obszary bagienne (torfowiska) zespoły łąkowo-bagienne, łąki, pastwiska, skupiska zieleni śródpolnej, drobne oczka wodne itp. Pełnią one ważną funkcję stabilizatora stosunków wodnych na prawie bezleśnym terenie gminy jak również są siedliskiem i miejscem ostożowym dla drobnej flory i fauny.

8.2.2 Kopaliny i zasoby wód podziemnych

• Surowce naturalne

Na terenie gminy występują złoża kopalin podstawowych i pospolitych.

Złoże kopaliny podstawowej „Chełmce” reprezentuje węgiel brunatny. Położone ono jest w południowo-zachodniej części gminy i przechodzi na sąsiednią gminę Kruszwica. Złoże jest udokumentowane i zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KZK/012/K/4426/82 z dnia 05.10.1982 r. a tym samym na mocy przepisów szczególnych podlega ochronie.

Złoże kopaliny pospolitej „Opatowice-Radziejów” reprezentują piaski kwarcowe. Położone ono jest w południowej części gminy, przy czym część złoża (pole C) znajduje się w granicach miasta Radziejów. Złoże jest udokumentowane i zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KZK/012/S/2206/70 z dnia 15.07.1970 r. a tym samym na mocy przepisów szczególnych podlega ochronie.

Ponadto na terenie gminy rozpoznano zasoby torfów, ilów, kruszywa naturalnego oraz węgle brunatne. Z powyższego wynika że:

- ✓ rozpoznano szczegółowo torfowisko Opatowice. Ze względu na niskie parametry geologiczno-górnice, jakościowe torfu oraz ochronę środowiska nie przewiduje się jego eksploatacji
- ✓ rozpoznano pod kątem wykorzystania ilów dwa obszary– Broniewo i Czołowo. Ze względu na słabą ich jakość nie wydzielono obszarów prognostycznych ani perspektywicznych do przyszłej eksploatacji
- ✓ rozpoznano pod kątem wykorzystania kruszywa naturalnego dwa obszary– Zagórzyce i Plebanka-Zagórzyce. Ze względu na słabą ich jakość nie wydzielono obszarów prognostycznych ani perspektywicznych do przyszłej eksploatacji. Jedynie jako obszar perspektywiczny wyodrębniono teren położony w południowej części gminy wraz ze złożem piasków kwarcowych „Opatowice” pole A, które dopuszcza się do eksploatacji jako lokalne zaopatrzenie w kruszywo, pod warunkiem uzyskania koncesji na jego eksploatację
- ✓ wydzielono obszar perspektywiczny dla zasobów węgla brunatnego obejmujący wschodnią część miasta Radziejów i część środkową gminy. Obszar ten nie rokuje możliwości przyszłej eksploatacji ze względu na ograniczenie wynikające z położenia na gruntach rolnych wysokich klas bonitacji I III podlegających bezwzględnej ochronie oraz na terenie zurbanizowanym miasta.

Ponadto na terenie gminy zidentyfikowano 10 punktów lokalnej eksploatacji kopalin (głina zwałowa, piaski) prowadzonej bez stosownego zezwolenia, z czego na dwóch prowadzona jest doraźna eksploatacja, natomiast na pozostałych ją zaniechano.

Na terenie gminy nie wyznaczono na podstawie Prawa geologicznego i górniczego terenów górniczych i filarów ochronnych w złożu kopaliny jak również nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych (osuwisk).

- **Wody podziemne**

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są z trzema piętrami wodonośnymi; czwartorzędowym, trzeciorzędowym i kredowym. Najlepiej rozpoznane do celów użytkowych są wody wiekowo związane z czwartorzędem i trzeciorzędem, które ujmowane są w studniach głębinowych komunalnych ujęć wód. Aktualnie zatwierdzone zasoby wód szacuje się na około 446 m³/h. Studnie głębinowe zlokalizowane w północnej części gminy położone są na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Dolina kopalna Wielkopolska nr 144, w całości należącego do obszaru wysokiej ochrony OWO. Miąższość słabo przepuszczalnej, izolującej warstwy waha się w granicach od 10 do 50 m, co kwalifikuje w/w zbiornik do obszarów charakteryzujących się średnią wrażliwością na zanieczyszczenia.

Poza obszarem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (na gruncie użytkowanym rolniczo) zlokalizowany jest punkt regionalnego monitoringu jakości wód podziemnych, czwartorzędowych, którego zadaniem jest kontrola jakości użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych. Wody do badań ujmowane są z poziomu wodonośnego na głębokości 65 m. Według klasyfikacji jakości zwykłych wód podziemnych wody z ujmowanego punktu badawczego należą do klasy II, czyli są to wody średniej jakości. Ze względu na lokalizację wysypiska odpadów komunalnych w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, teren ten objęty jest lokalnym monitoringiem jakości wód, którego zadaniem jest rozpoznanie i śledzenie wpływu ognisk zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych. Wokół wysypiska zlokalizowano trzy punkty pomiarowe położone w północnej, zachodniej i południowo-wschodniej części terenu.

8.2.3 Stan i zagrożenia środowiska

Północna część gminy położona jest na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych, - terenie prawie całkowicie wylesionym (lasy i tereny zadrzewione stanowią naturalną osłonę przed przenikaniem do warstwy wodonośnej zanieczyszczeń pochodzących z powierzchni ziemi oraz intensywnie użytkowanym rolniczo). Ponadto na terenie tym zlokalizowane jest miejsko - gminne wysypisko odpadów komunalnych, wyrobiska po eksploatacji kruszywa, w których gromadzone są śmieci oraz obiekty obsługi komunikacji – stacje paliw.

Istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu w obszarze zbiornika stanowi potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych Zbiornika. Od 1998 roku wokół wysypiska odpadów prowadzony jest monitoring wpływu odcieków z wysypiska na stan wód podziemnych. Wyniki badań jednoznacznie wskazują na negatywne oddziaływanie wysypiska na stan wód, co przejawia się pogarszającą się ich jakością. W 2000 r. badane wody nie odpowiadały klasyfikacji jakości wód.

Zagospodarowanie terenu gminy głównie poprzez użytkowanie rolnicze oraz niewielki udział powierzchni leśnych, śródpolnych enklaw zieleni i silnie wiejących wiatrach potęguje możliwość występowania w okresie wiosennym erozji eolicznej (wtedy gdy gleba nie jest jeszcze pokryta roślinnością). Zjawisko to prowadzi do degradacji gleb a tym samym do utrudnienia uprawy, spadku żyzności i wielkości plonów. Typowo rolniczy charakter gminy oraz wysoki stopień zwodociągowania bez równolegle prowadzonych metod unieszkodliwiania wytworzonych ścieków, powoduje bardzo duże obciążenie środowiska zanieczyszczeniami obszarowymi. Pochodzą one zarówno z rolnictwa jak i terenów wiejskich. Tworzą je niezorganizowane powierzchniowe spływy zanieczyszczeń pochodzących z wiejskich gospodarstw domowych, z budynków inwentarskich, miejsc składowania obornika, z pól w postaci składników nawozowych i środków ochrony roślin.

Rozprzestrzeniające się zanieczyszczenia obszarowe oraz bezpośrednie odprowadzanie ścieków do rowów powodują zanieczyszczenie gleby, wód podziemnych i wód powierzchniowych.

Przez centralną część gminy przebiega droga krajowa nr 62, która stanowi trasę przewozu substancji niebezpiecznych. W przypadku zaistnienia zdarzenia lub kolizji drogowej pojazdu transportującego substancje niebezpieczne może wystąpić potencjalne zagrożenie dla środowiska, rozmiarem bezpośrednio związane z rodzajem transportowanej substancji.

Również trasę przewozu powyższych substancji stanowi główna linia kolejowa Chorzów – Tczew.

Obydwie trasy przewozu substancji niebezpiecznych przebiegają poza obszarami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

8.3 Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy

8.3.1 Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Duży udział gleb wysokich klasach bonitacji i wiążący się z tym typowo rolniczy charakter gminy nie stwarza korzystnych warunków do zagospodarowania terenu gminy w kierunku tworzenia i powiększania elementów środowiskotwórczych.
- Brak występowania otwartych zbiorników wód stojących i płynących
- Niewielki udział powierzchni leśnych

- Występowanie złóż surowców naturalnych
- Położenie na terenie gminy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych

9. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Niektóre dane wybrane ze spisu rolnego 2002 r pokazujące rolnictwo gminy na tle rolnictwa powiatu radziejowskiego (udział wielkości wybranych elementów w stosunku do wielkości w powiecie, wyrażone w procentach)

- ✓ użytki rolne stanowią 16,9% ogólnej powierzchni użytków rolnych powiatu
- ✓ grunty orne stanowią 17,6% ogólnej powierzchni gruntów ornych powiatu
- ✓ sady stanowią 13,2% ogólnej powierzchni sadów powiatu
- ✓ łąki stanowią 6% ogólnej powierzchni łąk powiatu
- ✓ pastwiska stanowią 4,2% ogólnej powierzchni pastwisk powiatu
- ✓ lasy i grunty leśne stanowią 1,2% ogólnej powierzchni lasów i gruntów leśnych powiatu
- ✓ ogólna powierzchnia zasiewów stanowi 17,6% ogólnej powierzchni zasiewów powiatu w tym:
 - ✓ zboża stanowią 17,3%
 - ✓ ziemniaki stanowią 11,3%
 - ✓ buraki cukrowe stanowią 21%
 - ✓ rzepak, rzepik stanowi 17,2%
 - ✓ chów zwierząt w gospodarstwach
 - ✓ bydło stanowi 10% ogólnej liczby bydła w powiecie
 - ✓ trzoda chlewna stanowi 17,3% ogólnej liczby trzody chlewnej w powiecie
 - ✓ drób ogółem stanowi 4% ogólnej liczby drobiu w powiecie
 - ✓ wyposażenie w maszyny stanowi 19,6% ogólnej liczby maszyn w powiecie, w tym:
 - ✓ ciągniki stanowią 18,2% ogólnej liczby ciągników w powiecie
 - ✓ samochody ciężarowe stanowią 18,3% ogólnej liczby samochodów ciężarowych w powiecie
 - ✓ kombajny zbożowe stanowią 27,2% ogólnej liczby kombajnów zbożowych w powiecie
 - ✓ kombajny ziemniaczane stanowią 17% ogólnej liczby kombajnów ziemniaczanych w powiecie
 - ✓ kombajny buraczane stanowią 25,1% ogólnej liczby kombajnów buraczanych w powiecie

9.1 Uwarunkowania zewnętrzne

- Powiat Radziejowski (a tym samym wchodzące w jego skład gminy) charakteryzuje się dużym udziałem urodzajnych gleb o wysokich klasach bonitacji co bezpośrednio przekłada się na wysoką, towarową produkcją rolną.
- Wg waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (metody opracowanej w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) – punktowej oceny przyrodniczych warunków dla produkcji rolnej w powiecie Radziejowskim występują bardzo korzystne warunki do produkcji rolnej. Ogólna punktacja dla powiatu wynosi 74,58 a dla kraju 66,6.
- Na terenie gminy Radziejów występują dwa ciekі wodne zaliczane do urządzeń melioracji podstawowych: Kanał Głuszyński i Kanał Gocanowski.

Najkorzystniejsze warunki dla produkcji rolnej występują w Gminie Radziejów.

Ogólne wskaźniki punktów dla gmin w powiecie przedstawiają się następująca:

- ✓ Gmina Radziejów – 89,7 punktów
 - ✓ Gmina Osiećciny – 81,8 punktów
 - ✓ Gmina Dobre – 77,9 punktów
 - ✓ Gmina Bytoń – 70,6 punktów
 - ✓ Gmina Piotrków Kujawski – 65,5 punktów
 - ✓ Gmina Topólka – 62,0 punktów
- Słabo rozwinięta branża przetwórstwa rolno-spożywczego powoduje, że większość pierwotnej produkcji roślinnej i zwierzęcej nie znajdując pełnego zagospodarowania na terenie własnej gminy musi być zbywana, transportowana i zagospodarowana poza jej granicami. Dotyczy to takich surowców jak:
 - ✓ warzywa gruntowe
 - ✓ rośliny zbożowe
 - ✓ rośliny przemysłowe
 - ✓ żywiec wołowy i wieprzowy
 - ✓ mleko

Zewnętrzne powiązania gospodarcze gminy Radziejów przedstawia niżej zamieszczona mapa.

9.2 Uwarunkowania wewnętrzne

• Klasyfikacja gleb

Dominującym typem gleb występującym na terenie gminy są ziemie czarne i szare. Tworzą one kompleksy gleb bardzo dobrych i dobrych. W rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą do gleb najbardziej urodzajnych a w klasyfikacji bonitacyjnej należą do klas I – IIIb i stanowią 67,6% ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Płaty gleb brunatnych i płowych tworzą kompleksy żytnie bardzo dobre i pszenne dobre. W rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą do gleb o niewiele niższej urodzajności niż w/w. W klasyfikacji bonitacyjnej należą do klas IVa – IVb stanowią 27,8% ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Płaty gleb bielcowych związane są z piaskami kemowymi i piaszczystymi osadami moreny dennej, tworząc gleby o małej przydatności dla rolnictwa. W klasyfikacji bonitacyjnej należą do klas V – V. stanowią 4,6% ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Analiza klasyfikacji bonitacyjnej gleb w układzie sołectw doprowadziła do wyodrębnienia dwóch rejonów:

- ✓ rejon o najwyższym udziale gleb klasy I – IIIb (przedział 70% - 85% ogólnej powierzchni gruntów ornych) podlegających na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą sposobu użytkowania; występują one głównie w północnej, północno-zachodniej i północno-wschodniej części gminy, w sołectwach: Bieganowo, Biskupice, Broniewek, Broniewo, Piołunowo, Płowce, Próchnowo., Przemystka, Skibin, Stary Radziejów Wieś. W rolniczej przydatności gleb tworzą kompleks pszeny bardzo dobry.
- ✓ rejon o niższym udziale gleb klasy I - IIIb (przedział 50% - 69% ogólnej powierzchni gruntów ornych) podlegających na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą sposobu użytkowania; występują w północnej i południowo-zachodniej części gminy, w sołectwach: Czołowo, Czołówek, Kłonówek, Opatowice, Stary Radziejów Kolonia, Szostka, Wąsewo, Zagorzyce. W rolniczej przydatności gleb tworzą kompleks pszeny bardzo dobry i dobry.

Udział gruntów najniższych klas bonitacji V – VI Rz jest niewielki i stanowi 4,6% ogólnej powierzchni gruntów ornych.

• Agroklimat

Teren gminy położony jest w obrębie regionu klimatycznego wielkopolsko - mazowieckiego, który charakteryzuje się korzystnymi warunkami klimatycznymi dla rozwoju i wzrostu roślin.

Wchodzi w skład obszaru o korzystnej termice powietrza atmosferycznego, na którym najdłuższą porą roku jest lato a najkrótszą zima.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych nie przekracza wartości 550 mm natomiast opady przypadające na okres wegetacyjny wynoszą 370 mm.

Okres wegetacji roślin trwa ok. 210 dni. Orientacyjnie zaczyna się w III dekadzie marca i trwa do III dekady października, gdy średnia temperatura dobową jest równa lub wyższa do +5⁰ C.

Opady atmosferyczne, temperatura, okres wegetacji roślin uprawnych są głównymi czynnikami kształtującymi agroklimat na obszarze gminy.

- **Forma własności**

W strukturze władania ziemi dominującą formą jest własność prywatna. W jej posiadaniu znajduje się 8287 ha co w odniesieniu do ogólnej powierzchni gminy stanowi 89,5%. Na powyższym areale działalność produkcyjną prowadzi 857 indywidualnych gospodarstw rolnych o zróżnicowanej strukturze obszarowej w skład których wchodzi:

- ✓ 74 gospodarstwa o pow. do 1 ha – 8,64%
- ✓ 262 gospodarstwa o pow. 1 do 5 ha – 30,57%
- ✓ 255 gospodarstw o pow. 5 do 10 ha – 29,75%
- ✓ 126 gospodarstw o pow. 10 do 15 ha – 14,70%
- ✓ 140 gospodarstw o pow. 15 ha i powyżej – 16,34%.

Gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 10 ha (stanowią 31% ogólnej liczby gospodarstw) koncentrują się w północno-zachodniej i południowej części gminy, w sołectwach:

- ✓ Szostka – 30 gospodarstw (73% og. liczby gospodarstw w sołectwie)
- ✓ Stary Radziejów Kolonia – 27 gospodarstwa (60% og. liczby gospodarstw w sołectwie)
- ✓ Opatowice – 21 gospodarstw (56,75% og. liczby gospodarstw w sołectwie)

Gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha (stanowią 39,2% og. liczby gospodarstw) koncentrują się w sołectwach bezpośrednio sąsiadujących z miastem Radziejów:

- ✓ Czołowo – 54 gospodarstwa (5% og. liczby gospodarstw w sołectwie)
- ✓ Zagorzyce – 21 gospodarstw (51,8% og. liczby gospodarstw w sołectwie)
- ✓ Czołówek – 18 gospodarstw (48,6% og. liczby gospodarstw w sołectwie)
- ✓ Pruchnowo – 15 gospodarstw (45% og. liczby gospodarstw w sołectwie)

Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego na terenie gminy kształtuje się na poziomie 9,54 ha.

- **Mechanizacja rolnictwa**

Miernikiem stopnia mechanizacji rolnictwa jest liczba ciągników przypadająca na 100 ha użytków rolnych. W przypadku gminy jest to kształtujący się wskaźnik na poziomie:

- ✓ w roku 2000 - 9,4
- ✓ w roku 2002 – 9,9

Ponadto gospodarstwa rolne dysponują kombajnami zbożowymi, kombajnami buraczanymi i kombajnami ziemniaczanymi; na 1 kombajn zbożowy przypadała powierzchnia zasiewów:

- ✓ w roku 2000 - 56,70 ha
- ✓ w roku 2002 – 36,80ha

na jeden kombajn buraczany przypadała powierzchnia:

- ✓ w roku 2000 – 13,80 ha
- ✓ w roku 2002 – 5,62 ha

na jeden kombajn ziemniaczany przypadała powierzchnia:

- ✓ roku 2000 – 13,45 ha
- ✓ w roku 2002 – 3,55 ha

Biorąc pod uwagę w/w wskaźniki mechanizacja gospodarstw rolnych jest zadawalająca z wyraźną w ostatnich dwóch latach tendencją wzrostową.

- **Melioracje**

Jednym z czynników warunkujących wzrost i rozwój roślin uprawnych jest regulacja stosunków wodnych w glebie – wykonanie zabiegów melioracyjnych. Zabiegami melioracyjnymi objęto 89,94% całkowitej powierzchni gminy tj. 8328.8 ha, z czego 8207 ha (100%) to grunty orne i 121,8 ha (85,2%) trwałe użytki zielone (zabiegami melioracyjnymi objęto 99,22% powierzchni użytków rolnych), za pomocą sieci rowów i systematycznej sieci drenarskiej zaliczanych do urządzeń melioracji szczegółowych.

- **Nawożenie**

Nawożenie (mineralne i organiczne) należy do podstawowych czynników intensyfikujących produkcję roślinną. Średnia wielkość nawożenia mineralnego kształtuje się na poziomie 100 – 110 kg NPK/ha użytków rolnych.

Nawożenie organiczne obliczone na podstawie struktury gatunkowej i pogłowia zwierząt inwentarskich przy stosowaniu zmianowania obornika co 4 lata kształtował się na poziomie:

- ✓ 198 dt/ha, użytków rolnych w roku 1996
- ✓ 205,9 dt/ha użytków rolnych w roku 2002

Pełna dawka obornika może wynosić 300 dt/ha użytków rolnych, stąd wynika że istnieją potencjalne możliwości zwiększenia nawożenia organicznego na rzecz nawożenia mineralnego pod warunkiem zwiększenia ilości zwierząt inwentarskich.

9.3 Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy

9.3.1 Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Najkorzystniejsze (z gmin powiatu radziejowskiego) przyrodnicze warunki dla produkcji rolnej

- Duży udział gleb o wysokich klasach bonitacji
- Duża dostępność surowców pochodzenia rolniczego
- Wysoki stopień zmeliorowania gruntów ornych

9.3.2 Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Położenie w obszarze deficytu wody opadowej dla rolnictwa
- łąbo rozwinięty przemysł przetwórczy i przechowalnictwo

10. Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni produkcyjnej

Niektóre dane wybrane ze spisu rolnego 2002 r pokazujące leśnictwo gminy na tle leśnictwa powiatu radziejowskiego (udział wielkości wybranych elementów w stosunku do wielkości w powiecie, wyrażone w procentach)

- ✓ powierzchnia lasów w gminie stanowi 0,50% ogólnej powierzchni lasów powiatu
- ✓ powierzchnia lasów prywatnych w gminie stanowi 1,54% ogólnej powierzchni lasów prywatnych powiatu
- ✓ lesistość gminy wynosi 0,15%
- ✓ lesistość powiatu wynosi 4,6%

10.1 Uwarunkowania zewnętrzne

- Położenie w obszarze gminy Leśnego Kompleksu Promocyjnego – Lasy Gostynińsko-Włocławskie
- Położenie w obszarze Nadleśnictwa Włocławek

10.2 Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Radziejów należy do gmin o najniższym wskaźniku lesistości w województwie kujawsko – pomorskim, bo wynoszącym zaledwie 0,15%, przy wskaźniku lesistości dla województwa 23%. Niewielką powierzchnię terenu bo zaledwie 13,8 ha* zajmują lasy i grunty leśne z czego powierzchnia 3,9 ha* stanowi grunty leśne lasów państwowych (własność skarbu państwa) administrowane przez Nadleśnictwo Włocławek, natomiast pozostała powierzchnia leśna 9,9 ha* stanowi grunty leśne lasów prywatnych stanowiących własność osób fizycznych. (również administrowane przez Nadleśnictwo Włocławek). Powyższe powierzchnie leśne stanowią lasy gospodarcze, w których na podstawie dokumentacji – Plan urządzania lasu prowadzona jest gospodarka leśna.

(*dane powierzchni lasów pochodzą z Nadleśnictwa Włocławek)

Pod względem siedliskowym 91% powierzchni leśnej gminy stanowi las świeży, w którym gatunkiem dominującym w lasach państwowych jest dąb z niewielkim udziałem gatunków domieszkowych-buk (wiek 100 lat), jesion (wiek 55-80 lat), sosna (wiek 80 lat), olsza czarna

(wiek 80 lat) natomiast w lasach prywatnych gatunkiem dominującym jest sosna zwyczajna (wiek 62-65 lat) i akacja (wiek 62 lata) z gatunkiem domieszkowym olsza czarna (wiek 62 lata).

Pozostałe 9% powierzchni leśnej stanowi las wilgotny o drzewostanie jesionowo-dębowym. (wiek 80 lat) z niewielkim udziałem brzozy (wiek 80 lat) i jawora (wiek 55 lat),

Podszyt wymienionych powierzchni leśnych stanowią gatunki pospolite - czeremcha, bez czarna, trzmielina biała. Również leśne runo tworzą gatunki pospolite takie jak: trawy, jeżyna, malina, pokrzywa, szczawik, sałatnik, kuklik.

Dane statystyczne za 2002 r pochodzące ze spisu rolnego odnośnie powierzchni lasów i gruntów leśnych (32 ha) zdecydowanie różnią się od powierzchni rzeczywistych, administrowanych przez Nadleśnictwo. Różnice powierzchni wynikać mogą z nie przekwalifikowania zalesionych gruntów rolnych na grunty leśne.

10.3 Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy

10.3.1 Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Wysoki udział w powierzchni gminy gleb o wysokich klasach bonitacji nie stwarza preferencji rozwoju zalesiania terenu gminy
- Niewielki udział gleb niskich klas bonitacji korzystnych do zagospodarowania w kierunku leśnym

11. Uwarunkowania wynikające ze stanu turystyki

11.1 Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina położona jest pomiędzy rejonami turystycznymi Jeziora Gopło (Przyjezierze - rejonie o dużym znaczeniu turystycznym w skali kraju) i rejonem Głuszyńsko-Modzerowskim. Rejon turystyczny Jeziora Gopło tworzy obszar atrakcyjny przede wszystkim ze względu na walory kulturowe Kruszwicy (Mysia Wieża, początki Państwa Polskiego), przebieg „Szlaku Piastowskiego” oraz bardzo bogate walory przyrodnicze (Rezerwat przyrody i park krajobrazowy - Nadgoplański Park Tysiąclecia). Rejon turystyczny Głuszyńsko-Modzerowski położony jest w całości na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, obejmującego powiaty radziejowski i włocławski. O atrakcyjności obszaru decydują jeziora (Modzerowskie, Głuszyńskie) przydatne dla turystyki i rekreacji, zwłaszcza dla wypoczynku indywidualnego i agroturystyki.

Przez teren gminy przebiegają szlaki historyczne; „Powstania Styczniowego” oraz „Szlak Łokietka”, który w mieście Kruszwica łączy się z najbardziej znanym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego szlakiem kulturowym - „Szlakiem Piastowskim”, cieszącym się dużym zainteresowaniem w ruchu krajoznawczym, zwłaszcza wśród wycieczek szkolnych.

11.2 Uwarunkowania wewnętrzne

Przez teren gminy na przebiega szlak turystyczny „Szlak Łokietka” oraz „Szlak Powstania Styczniowego”.

W miejscowości Płowce (położonej 6 km od miasta Radziejów) znajduje się pole bitewne upamiętniające zwycięską bitwę wojsk króla polskiego Władysława Łokietka (27 września 1331 r.) z wojskami krzyżackimi oraz cmentarz poległych w bitwie rycerzy.

Na terenie tym, w 600 rocznicę upamiętnienia bitwy usypano 20-metrowy kopiec, który w wyniku działań II wojny światowej uległ zniszczeniu. Ponownie w 1961 r. kopiec usypano i wybudowano kamienny obelisk (wg projektu toruńskiego artysty prof. Stefana Narębskiego), upamiętniający powyższe, historyczne wydarzenie.

O potencjale wypoczynkowym terenu decydują takie elementy środowiska przyrodniczego jak: szata roślinna (lasy), wody powierzchniowe (jeziora, rzeki) i rzeźba terenu.

Ze względu na fakt, że na terenie gminy nie występują zbiorniki wodne oraz kompleksy leśne przydatne dla rozwoju turystyki jak również i rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, (tworząca monotony, równinny, prawie bezleśny obszar z dominacją pól uprawnych) obszar gminy charakteryzuje się niską atrakcyjnością walorów przyrodniczych, decydującą o niskim potencjale do rozwoju turystyki.

Rozwój turystyki w gminie, poza atrakcyjnością walorów turystycznych przestrzeni geograficznej, uwarunkowany jest wielkością i rodzajem istniejącej bazy noclegowej i gastronomicznej. W przypadku gminy Radziejów brak tego typu obiektów jak również nie występują gospodarstwa prowadzące działalność agroturystyczną.

11.3 Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy

11.3.1 Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Położenie pomiędzy rejonem turystycznym Jezioro Gopło - Przyjezierze, oferującym zróżnicowaną ofertę turystyczną o dużej randze w skali kraju, a rejonem Głuszyńsko-Modzerowskim, predystynowanym głównie dla wypoczynku indywidualnego i agroturystyki o charakterze regionalnym,
- Położenie na przebiegu szlaków turystycznych: „Szlak Łokietka” (pole bitewne, obelisk) i „Powstania Styczniowego” na Kujawach”
- Korzystna dostępność komunikacyjna (droga krajowa nr 62 i droga wojewódzka nr 266)

11.3.2 Uwarunkowania ograniczające rozwój

- Brak wielkoobszarowych, atrakcyjnych turystycznie zasobów przyrodniczych (lasy, zbiorniki wodne i urozmaiconej rzeźby terenu),
- Słabe wyposażenie i oznakowanie terenu wzdłuż szlaków turystycznych w ogólnodostępną infrastrukturę dla obsługi turystów
- Słaba informacja turystyczna i promocja gminy

12. Uwarunkowania wynikające z systemów infrastruktury technicznej

Niektóre dane wybrane ze spisu rolnego 2002 r pokazujące warunki wyposażenia mieszkań w gminie w media infrastruktury technicznej na tle powiatu radziejowskiego (udział wielkości wybranych elementów w stosunku do wielkości w powiecie, wyrażone w procentach)

Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie w media stanowią:

- ✓ 9,35% ogólnej liczby mieszkań w powiecie
- ✓ 10,15% ogólnej liczby izb w powiecie
- ✓ 11,41% ogólnej powierzchni użytkowej w powiecie
- ✓ przeciętna liczba izb w mieszkaniu – w powiecie-3,97; w gminie-4,32
- ✓ 9,35% ogólnej liczby mieszkań wyposażonych w instalacje w powiecie
- ✓ 9,83% ogólnej liczby mieszkań wyposażonych w wodociąg w powiecie
- ✓ 9,89% ogólnej liczby mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany w powiecie
- ✓ 10% ogólnej liczby mieszkań wyposażonych w łazienkę w powiecie
- ✓ 10,26% ogólnej liczby mieszkań posiadających ciepłą wodę w powiecie
- ✓ 9,8% ogólnej liczby mieszkań korzystających z butli gazowych w powiecie

12.1 Uwarunkowania zewnętrzne

Istotne znaczenie dla rozwoju gminy ma wspólne rozwiązywanie problemów wykraczających poza lokalne możliwości wspólnie z gminami ościennymi.

- Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną obszaru gminy Radziejów jest Główny Punkt Zasilania w mieście Radziejów
- Częściowo, południowa część gminy zasilana jest w energię elektryczną poprzez linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV (obecnie pracuje jako zasilająca linia elektroenergetyczna 15 kV) z GPZ w Piotrkowie Kujawskim,
- Przez niewielki fragment wschodniej części gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV Włocławek Azoty – Pątnów,

- Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny DN 700 Gustorzyn – Mogilno,
- W miejscowości Broniewek, znajduje się miejska oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym, do obsługi gminy w zakresie gospodarki ściekowej
- W miejscowości Broniewo znajduje się miejsko-gminne składowisko odpadów komunalnych

12.2. Uwarunkowania wewnętrzne

• **Zaopatrzenie w wodę, sieć wodociągowa i kanalizacyjna**

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę z gminnych ujęć wód:

wodociągu grupowego Płowce ze stacją uzdatniania wody

Na ujęciu tym znajdują się studnie głębinowe o zasobach zatwierdzonych w kategorii „B” $Q = 60\text{m}^3/\text{h}$ decyzją Wojewody Włocławskiego Nr GT-V-8530/43/78 z dnia 2.10.1978r.

wodociąg grupowy Szostka ze stacją uzdatniania

Na ujęciu tym znajdują się studnie głębinowe o zasobach zatwierdzonych w kategorii „B” $Q = 60\text{m}^3/\text{h}$ decyzją Wojewody Włocławskiego Nr GT-V-8530/46/79 z dnia 21.03.1979r.

Dla w/w ujęć wód nie wykonano opracowań hydrogeologicznych, które powinny określać granice strefy ochrony pośredniej ujęcia wody lub od jej wyznaczenia odstąpić.

Zasoby wody są wystarczające do zaspokojenia potrzeb gminy, jednak dostosowanie parametrów jakości wody do spożycia do obowiązujących norm unijnych wymagać będzie przeprowadzenia zmian w procesie uzdatniania wody wodociągowej.

Gmina jest zwodociągowana prawie w 100% natomiast bardzo uboga w sieć kanalizacyjną.

Tab. 10 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie

Lp	Przedsięwzięcie	Wykonane w latach			
		1999	2000	2001	2002
1	Sieć wodociągowa (km)	108,5	108,5	108,5	108,5
2	Sieć kanalizacyjna (km)	0,4	0,4	0,4	0,4
3	Podłączenia wodociągowe do budynków	968	968	968	970
4	Podłączenia kanalizacyjne do budynków	4	4	4	4
5	Zużycie wody ogółem (w dm^3)	182,9	175,3	172,9	190,8
6	Zużycie wody na 1 mieszkańca (w m^3)	38,8	37,5	37,4	43,1

Na terenie gminy funkcjonuje 108,5 km wodociągowej sieci rozdzielczej i tylko 0,4 km sieci kanalizacyjnej, funkcjonująca jako sieć wewnętrzna przesyłająca ścieki do lokalnych oczyszczalni ścieków. Na przestrzeni czterech lat w gminie nie wybudowano ani jednego kilometra sieci kanalizacyjnej.

- **Gospodarka ściekowa**

W gminie istnieje duża dysproporcja pomiędzy wysokim stopniem zwodociągowania a w niewielkim stopniem rozwiązania gospodarki ściekowej. Od 1999 r istnieje tylko ok. 0.4 km sieci kanalizacyjnej oraz tylko 4 podłączenia kanalizacyjne do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Tylko z części gospodarstw ścieki gromadzone szambach wywożone są do punktu zlewnego miejskiej oczyszczalni ścieków oraz oczyszczane w lokalnych oczyszczalniach ścieków funkcjonujących dla:

- ✓ Zespołu Szkół Rolniczych w Przemystce – oczyszczalnia mechaniczno–biologiczna – Imhoff
 - ✓ Szkoły Podstawowej w Płowcach – OGM+drenaż rozsączający
- oraz w czterech przydomowych oczyszczalniach ścieków funkcjonujących w:
- ✓ Płowcach i Latkowie - trzy oczyszczalnie korzeniowe
 - ✓ Płowkach - oczyszczalnia drenażowa

Pozostałe ścieki z większości budynków mieszkalnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, bezpośrednio do gruntu, do przydrożnych rowów a końcowym ich odbiornikiem (poprzez system rowów i kanałów) są jeziora Gopło i Gluszyńskie.

W celu ochrony wód powierzchniowych, podziemnych, gleby oraz poprawy warunków życia mieszkańców konieczne jest w jak najszybszym czasie podjęcie działań w celu rozwiązania problemu gospodarki ściekowej.

- **Gospodarka cieplna**

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w ciepło oparte jest głównie na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych. Są to w przeważającej części kotłownie opalane węglem i ogrzewające zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły, budynki mieszkalne.

Wraz z rozwojem nowoczesnego budownictwa mieszkaniowego coraz częściej do ich ogrzewania wykorzystuje się paliwa ekologiczne (olej opałowy, gaz, energia elektryczna, słoma, odpady drewna itp.)

W celu poprawy jakości środowiska należy modernizować urządzenia grzewcze funkcjonujące w gminie poprzez wykorzystywanie paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

- **Gospodarka odpadami**

Na terenie gminy w miejscowości Broniewo znajduje się miejsko – gminne wysypisko odpadów komunalnych o pojemności 49 356 m³ i wypełnieniu (na dzień dzisiejszy) ok. 60%. Jest ono eksploatowane od 13 lat a budowano je z prognozą eksploatacji 20 lat.

Obecnie wysypisko jest głównie wykorzystywane na potrzeby mieszkańców miasta Radziejów, na terenie którego funkcjonuje system gromadzenia i transportu odpadów. Obsługę mieszkańców w w/w zakresie prowadzi Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Radziejowie.

System taki nie funkcjonuje na terenie gminy. Powoduje to, że część odpadów, których nie da się zutylizować w własnym gospodarstwie domowym jest w sposób przypadkowy składowana w zagłębieniach terenu (miejscach dzikiej eksploatacji piasków), przy rowach, w lesie lub bezpośrednio przy zabudowach gospodarskich.

Składowisko zlokalizowane jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych i zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, jest to lokalizacja wysoce kolizyjna. Dlatego też na dzień dzisiejszy nie jest możliwa jego rozbudowa a tylko eksploatacja do całkowitego wypełnienia. Po zakończeniu eksploatacji należy przeprowadzić rekultywację terenu, prowadzić monitoring gazu wysypiskowego i wpływu odcieków z wysypiska na wody podziemne.

Obowiązujące obecnie w Polsce przepisy prawne w zakresie gospodarowania odpadami w stosunku do obowiązujących do 2001 roku wprowadziły duże zmiany, które można ocenić jako rewolucyjne. Są one zgodne w prawodawstwem Unii Europejskiej, co do podstawowych założeń gospodarowania odpadami, stosowanej terminologii, zakresu regulacji oraz wielu rozwiązań szczegółowych. Zgodność ta dotyczy nie tylko ogólnych celów regulacji i ich hierarchii (prewencja, odzysk, unieszkodliwianie), ale i wielu podstawowych pojęć i wprowadzenia konieczności pozwoleń kompetentnych władz na prowadzenie czynności w zakresie gospodarowania odpadami.

Podstawowe zasady gospodarowania odpadami wyraża następująca hierarchia koniecznych zamierzeń:

- ✓ zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ✓ ograniczanie powstawania odpadów,
- ✓ odzysk z odpadów substancji, przedmiotów i produktów wraz z ich wykorzystaniem,
- ✓ unieszkodliwianie odpadów, z wyłączeniem ich składowania,
- ✓ składowanie odpadów.

Zasadniczej zmianie uległy definicje związane z problematyką odpadów. Wprowadzono definicję gospodarowania odpadami czyli „zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów”.

Odpady stałe muszą być segregowane i gromadzone w wyznaczonych miejscach do tymczasowego gromadzenia odpadów w szczelnych pojemnikach i usuwane przez służby specjalistyczne docelowo do wskazanego zakładu utylizacji odpadów. Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa kujawsko – pomorskiego powiat radziejowski gospodarę odpadami powinien rozwiązać wspólnie z powiatem włocławskim lub inowrocławskim.

W zakresie gospodarki odpadowej na terenie gminy nie jest przestrzegana obowiązująca już 8 lat ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

- **Telekomunikacja**

Wg danych statystycznych na terenie gminy zarejestrowanych jest 606 abonentów telefonii przewodowej co daje wysoki stopień telefonizowania gminy.

Uzupełnienie obsługi abonentów stanowi coraz bardziej rozpowszechniająca się telefonia komórkowa.

Na terenie gminy nie jest zlokalizowana stacja telefonii komórkowej.

- **Zaopatrzenie w gaz**

Gmina posiada opracowaną „Koncepcję gazyfikacji gminy” zgodnie z którą gazociąg przesyłowy DN 700 Gustorzyn – Mogilno stanowi przyszłościowe źródło zaopatrzenia miasta i gminy w gaz.

Na gazociągu w sołectwie Broniewek, przy drodze z Radziejowa w kierunku na Broniewo zainstalowany został zespół zaporowo – upustowy umożliwiający gminie Radziejów włączenie się w tym miejscu z gazociągiem lokalnym.

Obecnie gmina nie korzysta z przewodowej sieci gazowej, natomiast bardzo dobrze funkcjonuje zaopatrzenie mieszkańców w gaz bezprzewodowy, wykorzystywany w gospodarstwach domowych.

- **Gospodarka elektroenergetyczna**

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną obszaru gminy jest stacja 110/15 kV w Radziejowie. Punkt ten pracuje na napięciu 15 kV z dochodzących linii zasilających średniego napięcia, gdyż nie ma jeszcze zainstalowanych transformatorów. Obciążenie GPZ można określić tylko na dwóch liniach zasilających 15 kV i wynosi ono poza szczytem ok. 2 MW, natomiast w szczycie ok. 3 MW.

Istniejąca sieć zasilająca średniego napięcia ma charakter linii napowietrznych, pracuje na napięciu 15 kV i nie przewiduje się zmiany jej napięcia. Pod względem konfiguracji ma układ linii magistralnych z możliwością drugostronnego zasilania.

Istniejąca sieć rozdzielcza 15 kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV wykonana jest jako odgałęzienia od linii magistralnych i terenowych.

Stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie gminy są wykonane jako napowietrzne.

Konieczna jest rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej 15 kV związana z rozwojem gminy, w tym budowa odpowiedniej ilości stacji transformatorowych 15/0,4 kV, głównie napowietrznych oraz modernizacja starych linii energetycznych.

12.3. Progi, ograniczenia , preferencje rozwoju gminy

12.3.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój

- Istnienie mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków komunalnych umożliwiającej skanalizowanie części gminy położonej w ekonomicznej odległości od oczyszczalni,
- Wysoki stopień zwodociągowania gminy,
- Możliwość przeprowadzenia gazyfikacji gminy

12.3.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- nierozwiązana gospodarka ściekowa na terenach wiejskich (znikoma realizacja indywidualnych systemów oczyszczania – oczyszczalnie przyzagrodowe),
- konieczność kompleksowego rozwiązania gospodarki odpadami - budowa kompleksu utylizacji odpadów (zakład segregacji odpadów, biokompostownia odpadów lub spalarnia odpadów, składowisko pozostałości)
- Brak zorganizowanego wywozu odpadów stałych z terenów wiejskich na składowisko,
- Brak rozwiązanej gospodarki gazem ziemnym wysokometanowym przewodowym.

13. Uwarunkowania wynikające z systemów komunikacji

Teren gminy Radziejów łączy się z zewnętrznym układem komunikacji kołowej regionu za pomocą sieci dróg kategorii krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.

Przez południowo – zachodni kraniec gminy przebiega fragment linii kolejowej relacji Chorzów – Inowrocław – Bydgoszcz – Tczew.

13.1 Uwarunkowania zewnętrzne

- **Komunikacja drogowa**

Do dróg krajowych zalicza się – oprócz autostrad i dróg ekspresowych, dróg międzynarodowych i obronnych – drogi stanowiące połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych.

Na terenie gminy Radziejów zaznacza swój przebieg trasa jednej drogi krajowej.

Jest to droga Nr 62 klasy głównej (G) – Strzelno–Kobylniki–Radziejów–Brześć Kujawski–Włocławek–Nowy Duninów–Płock–Wyszogród–Nowy Dwór Mazowiecki–Pomiechówek–Serock–Wierzbica–Wyszków–Łochów–Węgrów–Drohiczyn–Anusin (droga nr 19). Na terenie gminy długość jej wynosi 12,1km oraz posiada nawierzchnię twardą (asfaltobeton). Administracyjnie drogą krajową na terenie gminy Radziejów zarządza Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – Oddział w Bydgoszczy.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym. Na terenie gminy zaznacza swój przebieg trasa jednej drogi wojewódzkiej - Nr 266 klasy głównej (G) – Ciechocinek – Służewo – Radziejów – Sompolno – Konin. Na terenie gminy długość jej wynosi 5,3km oraz posiada nawierzchnię twardą (asfaltobeton). Pod względem administracyjnym drogą wojewódzką na terenie gminy Radziejów zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Pod względem administracyjnym drogami powiatowymi na terenie gminy Radziejów zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Radziejowie.

Długość dróg powiatowych na terenie gminy Radziejów wynosi 46,5 km, z czego 2,9 km to odcinki nieutwardzone. Są to drogi przedstawione w tabeli łącznie z klasami funkcjonowania tych dróg przyjęte przez Zarząd Dróg Powiatowych.

(przyjęte klasy funkcjonowania dróg powiatowych określają: Z – droga zbiorcza, L – droga lokalna)

Tab. 11 Wykaz dróg powiatowych

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa
1.	2575 C	Wola Wapowska - Broniewo	Z
2.	2628 C	Sędzin - Radziejów	L
3.	2806 C	Bronisław - Bieganowo	Z
4.	2808 C	Dobre – Skibin - Morzyce	Z i L
5.	2809 C	Ułomie - Płowce	Z
6.	2811 C	Szostka Duża - Radziejów	Z
7.	2812 C	Biskupice - Buczyna	Z
8.	2816 C	Skibin – Stary Radziejów	Z
9.	2817 C	Radziejów - Bytoń	Z
10.	2818 C	Radziejów – Opatowice - Pścinek	Z
11.	2820 C	Płowce - Witowo	Z
12.	2821 C	Płowce – Latkowo - Jarantowice	Z
13.	2822 C	Radziejów – Próchnowo – Stary Radziejów	Z

Graficznym odzwierciedleniem sieci komunikacji drogowej na terenie gminy Radziejów – w zakresie powiązań zewnętrznych – jest załączony ideogram „Gmina Radziejów na tle układu komunikacji drogowej województwa kujawsko – pomorskiego”.

- **Komunikacja kolejowa**

Przez fragment zachodniego skraju terenu gminy przebiega trasa kolei normalnotorowej nazywanej dawniej magistralą węglową Śląsk – Porty, a obecnie linią o znaczeniu państwowym relacji Chorzów – Inowrocław - Bydgoszcz – Tczew.

Jest to linia zelektryfikowana, dwutorowa, pasażersko – towarowa. Długość linii kolejowej na terenie gminy Radziejów wynosi zaledwie 2,33 km. Na terenie gminy brak jest stacji kolejowej. Najbliższy obiekt tego typu znajduje się w Chełmcach (gmina Kruszwica).

13.2. Uwarunkowania wewnętrzne.

- **Komunikacja drogowa.**

Układ funkcjonalny wewnętrznego systemu komunikacyjnego gminy oprócz opisanych już dróg kategorii krajowej, wojewódzkiej i powiatowej składa się z systemu dróg kategorii gminnej.

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Radziejów przedstawia poniższa tabela; nazewnictwo przebiegu oraz numerację dróg przyjęto zgodnie z Wykazem dróg gminnych na terenie województwa kujawsko – pomorskiego – załącznik do Uchwały Zarządu Woj. Kujawsko – Pomorskiego Nr 57/611/2003 z dn. 15.10.2003 r.

Tab. 12 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Radziejów

Lp.	Przebieg drogi	Numer drogi
1.	Radziejów - Szczeblotowo	180401 C
2.	Bieganowo – Szczeblotowo	180402 C
3.	Płowki – Płowki	180403 C
4.	Zagorzyce – Zagorzyce	180404 C
5.	Biskupice - Próchnowo	180405 C
6.	Kontrewers – Kontrewers	180406 C
7.	Rokitki – Skibin	180407 C
8.	Radziejów - Wąsewo	180408 C
9.	Kolonia Czołowo – Kontrewers	180409 C
10.	Kolonia Broniewo – Bieganowo	180410 C
11.	Opatowice – Morzyce	180411 C
12.	Bieganowo – Kolonia Dobre II	180412 C
13.	Płowce – Pścinnno	180413 C
14.	Płowce – Płowce Kolonia	180414 C
15.	Skibin – Latkowo	180415 C
16.	Radziejów – Kolonia Zagorzyce	180416 C
17.	Broniewek – Kolonia Czołowo	180417 C
18.	Szybka – Wąsewo	180418 C
19.	Płowki – Kolonia Płowki	180419 C

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów
Uwarunkowania Rozwoju Gminy

20.	Broniewo – Broniewek	180420 C
21.	Świątniki – Opatowice	180421 C
22.	Szczeblotowo – Bieganowo	180422 C
23.	Bieganowo – Bieganowo	180423 C
24.	Szostka – Mała Szostka	180424 C
25.	Czołowo – Kontrewers	180425 C
26.	Kłonowo – Kwilno	180426 C
27.	Kwilno – Płowce	180427 C
28.	Płowce I – Kolonia Płowce	180428 C
29.	Płowce I – Płowce II	180429 C
30.	Kolonia Płowce – Płowce II	180430 C
31.	Płowce II – Płowce II	180431 C
32.	Stary Radziejów – Płowce II	180432 C
33.	Kol. Opatowice – Stary Radziejów	180433 C
34.	Kolonia Opatowice – Wójtówka	180434 C
35.	Kol. Stary Radziejów – Niegibalice	180435 C
36.	Zagorzyce – Niegibalice	180436 C
37.	Kolonia Dobre II – Bieganowo	180437 C
38.	Przemystka – Biskupice	180438 C
39.	Droga dojazdowa – Broniewo	180439 C
40.	Droga dojazdowa – Kolonia Broniewo	180440 C
41.	Droga dojazdowa – Bieganowo	180441 C
42.	Droga dojazdowa – Biskupice	180442 C
43.	Droga dojazdowa – Czołowo	180443 C
44.	Droga dojazdowa – Czołówek	180444 C
45.	Droga dojazdowa – Kolonia Zagorzyce	180445 C
46.	Droga dojazdowa – Kłonówek	180446 C

Oprócz dróg kategorii gminnej – ujętych w wykazie – na terenie gminy występują drogi o funkcji porównywalnej z gminnymi. Ponieważ nie są one aktualnie zaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych, nie są też drogami wewnętrznymi – nazwano je umownie drogami dojazdowymi. Drogi te - wraz z rozwojem oraz postępującą zabudową terenów przyległych – z czasem staną się drogami kategorii gminnej.

Długość dróg gminnych na terenie gminy wynosi - 83,57 km

Długość pozostałych dróg dojazdowych 6,18 k. Razem 89,75 km

Tab. 13 Zestawienie długości dróg gminnych z podziałem na rodzaj nawierzchni

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Długość drogi (km)	Uwagi
1.	Nawierzchnia twarda ulepszona bitumiczna	18,78	
	betonowa	3,43	
2.	Nawierzchnia gruntowa wzmocniona żużlem oraz tłuczniem kamiennym	38,03	drogi dojazdowe
		2,48	
3.	Nawierzchnia gruntowa naturalna	23,33	drogi dojazdowe
		3,70	
	Razem	89,75	

- **Ścieżki rowerowe**

Na terenie gminy nie występują samodzielnie funkcjonujące ścieżki rowerowe przeznaczone dla ruchu rowerowego. Obecnie ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach ruchu określonych w Kodeksie Drogowym.

- **Kolej wąskotorowa**

Przez teren gminy Radziejów przebiegały do niedawna trasy kolejki wąskotorowej relacji: Dobre Kujawskie – Jerzmanowo i Aleksandrów Kujawski – Sompolno.

Według informacji uzyskanych z Urzędu Gminy w Radziejowie oraz Zakładu Gospodarki Nieruchomościami PKP w Bydgoszczy – obydwie linie kolejki wąskotorowej są wyłączone z eksploatacji, na niektórych odcinkach tych linii dokonano również demontażu torów i urządzeń kolejowych.

- **Elementy zaplecza technicznego motoryzacji.**

- ✓ Stacje paliw

Na terenie gminy funkcjonuje jedna stacja paliw świadcząca sprzedaż paliw płynnych. Jest to obiekt zlokalizowany w Skibinie na terenie bazy po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych.

- ✓ Stacje obsługi pojazdów

Na terenie gminy funkcjonują pojedyncze warsztaty napraw samochodów świadczące usługi w zakresie napraw silników, blacharstwa i lakiernictwa samochodowego. Występuje zróżnicowanie wyposażenia zakładów w sprzęt techniczny. Stacją świadczącą usługi w zakresie diagnostyki pojazdów jest obiekt w Skibinie zlokalizowany przy drodze krajowej.

- ✓ Zespoły parkingowe.

Zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów zlokalizowane są jedynie przed obiektami handlowymi oraz turystycznymi. Przykładem może być parking przed pomnikiem w Płowcach zlokalizowany jako obiekt przydrożny w pasie drogi krajowej.

- ✓ Garaże

Brak szczegółowych danych odnośnie ilości garaży na terenie gminy. Oprócz pojedynczych obiektów zlokalizowanych na działkach przez osoby prywatne sporadycznie występują garaże zgrupowane w zespoły, są to głównie obiekty kilku boksowe, związane z budownictwem mieszkaniowym wielorodzinnym.

- **Komunikacja zbiorowa**

Głównym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy jest komunikacja autobusowa, zorganizowana przez Państwową Komunikację Samochodową.

Trasy linii autobusowych przebiegają po drodze krajowej, wojewódzkiej oraz wszystkich powiatowych (z wyjątkiem odcinka drogi powiatowej Nr 2808 C Dobre – Skibin – Morzyce, o długości 2,9 km, który posiada nawierzchnię gruntową).

Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w mieście Radziejów, gdzie zlokalizowany jest dworzec autobusowy z poczekalnią dla pasażerów.

W poszczególnych wsiach na trasie kursowania autobusów zlokalizowane są przystanki i wiaty przystankowe.

Wprowadzenie nowych linii autobusowych oraz korekta istniejących tras odbywać się będzie w miarę oddawania do użytku dróg z nawierzchniami utwardzonymi oraz w oparciu o rachunek ekonomiczny przedsiębiorstwa transportowego.

Na linii PKP przebiegającej przez teren sąsiedniej gminy Kruszwica w miejscowości Chełmce zlokalizowana jest stacja kolejowa. Niewielkie oddalenie tej stacji od terenów gminy (głównie jej zachodniej części) powoduje, że kolej stanowić może alternatywny środek transportu dla części osób dojeżdżających do miejsc pracy i szkół zlokalizowanych w miejscowościach położonych na trasie przebiegu tej linii kolejowej, głównie w Inowrocławiu.

- **Transport towarowy**

Na terenie gminy występuje kołowy transport towarowy o znaczeniu lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym (ruch tranzytowy). Ruch tranzytowy odbywa się głównie po drodze krajowej z kierunku – Włocławek na kierunek Strzelno oraz po drodze wojewódzkiej z kierunku – Konin, poprzez miasto Radziejów i po drodze krajowej na Strzelno oraz po drodze wojewódzkiej na kierunek Inowrocław. Na terenie gminy transport lokalny odbywa się po drogach – krajowej, wojewódzkiej, powiatowych i gminnych, wyłącznie przy użyciu prywatnego sprzętu przewozowego (towarowe pojazdy samochodowe). Usługi transportowe świadczą prywatni przewoźnicy, w posiadaniu których znajduje się zróżnicowany pod względem tonażu sprzęt przewozowy.

Rodzaj wykonywanych przewozów towarowych dotyczy głównie płodów rolnych, środków ochrony roślin, materiałów budowlanych, towarów służących do produkcji rolnej oraz jako transport dostawczy do funkcjonujących na terenie gminy obiektów usługowych.

13.3. Progi, ograniczenia, preferencje rozwoju przestrzennego gminy.

13.3.1. Uwarunkowania inspirujące rozwój.

- Dobrze wykształcona sieć połączeń komunikacyjnych zapewniająca dostępność terenów gminy do wszystkich kategorii dróg publicznych,
- Przebieg dróg kategorii krajowej przez centralny obszar gminy,

Gęsta, równomiernie rozmieszczona sieć dróg kategorii powiatowej oraz gminnej.

13.3.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój.

- Brak bezpośredniej dostępności terenów gminy do systemu transportu kolejowego,
- Brak odpowiednich parametrów technicznych dróg w aspekcie: szerokości jezdni, stanu nawierzchni, szerokości dróg w liniach rozgraniczających,

- Brak utwardzenia znacznej części dróg kategorii gminnej oraz odcinka drogi powiatowej.

14. Uwarunkowania wynikające z bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Za zabezpieczenie mienia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy odpowiedzialne są Powiatowe służby, których siedziby znajdują się na terenie miasta Radziejów. Są to Straż Pożarna, Policja, Sąd i Prokuratura.

Teren gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej obsługuje Powiatowa Straż Pożarna w Radziejowie z Drużyną Ratownictwa Drogowego oraz czterema jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej - OSP Szostka, OSP Broniewo, OSP Płowce, OSP Stary Radziejów.

Skuteczne zabezpieczenie obszaru gminy w wodę do celów gaśniczych z gminnej sieci wodociągowej oparte jest na sieci hydrantów (ponad 400 hydrantów) o średniej wydajności, zlokalizowanych na przyłączach wodociągowych do budynków mieszkalnych oraz na końcówkach sieci rozdzielczej wodociągów wiejskich.

Teren gminy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ludności i jej mienia obsługuje Komenda Powiatowa Policji, w ramach której lokalny, bezpośredni nadzór nad stanem bezpieczeństwa ludności oraz do bezpośrednich z nią kontaktów jest wytypowanych dwóch Dzielnicowych, obsługujących terytorialnie obszar gminy podzielony na dwie Dzielnice.

Dzielnica nr 1 obejmuje tereny wsi: Szybka, Kolonia Wąsewo, Czołówek, Czołowo, Broniewo, Broniewek, Szostka, Przemystka, Płowki, Lany Wybranieckie;

Dzielnica nr 2 obejmuje: Zagorzyce, Pruchnowo, Opatowice, Stary Radziejów, Plebanka, Bieganowo, Skibin, Płowce, Piołunowo, Kłonówek, Kwilno, Rokitki, Biskupice, Tarnówka.

15. Przestrzenne uwarunkowania rozwoju gminy.

15.1 Funkcje gminy Radziejów

Dominującą funkcją gminy ze względu na bardzo wysoki udział gleb najwyższych klas bonitacji jest i będzie rolnictwo z produkcją zbożowo-okopową z udziałem sadownictwa i warzyw gruntowych oraz produkcją mleczno-mięsną. Funkcjami uzupełniającymi jest i będzie rekreacja z organizacją imprez masowych o charakterze historycznym, mieszkalnictwo, usługi lokalne bezpośrednio świadczące obsługę ludności oraz usługi w zakresie obsługi rolnictwa, przetwórstwa i przechowywania produktów rolnych skupiające się w miejscowościach wspomagających ośrodek miejski i powiatowy, jakim jest miasto Radziejów.

Obecnie funkcje podstawowe na rzecz mieszkańców gminy w zakresie obsługi ludności pełni miasto w obszarze usług:

- ✓ administracji stopnia gminnego i powiatowego, pracy
- ✓ bankowości, ubezpieczeń społecznych, obsługi skarbowej
- ✓ sądownictwa i prokuratury
- ✓ bezpieczeństwa ludności
- ✓ leczenia podstawowego, specjalistycznego, szpitalnego i zaopatrzenia w leki
- ✓ szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego, średniego
- ✓ kultury, sportu i edukacji
- ✓ telekomunikacji i usług pocztowych
- ✓ obsługi rolnictwa i leczenia zwierząt
- ✓ handlu detalicznego, hurtowego i ogólnodostępnego (targowisko)
- ✓ komunikacji zbiorowej

Jedynie lokalną obsługę dla mieszkańców gminy świadczą niewielkie obiekty z zakresu rzemiosła i usług

15.2 Charakterystyka układu osadniczego

W strukturze osadniczej powiatu radziejowskiego miasto Radziejów ze względu na swe centralne położenie pełni rolę ośrodka miejskiego stanowiącego centrum administracyjne, oświaty, kultury, obsługi w zakresie leczenia podstawowego i specjalistycznego, obsługi rolnictwa i wszelkich innych usług w zakresie obsługi ludności wszystkich gmin powiatu a tym samym i gminy Radziejów. Dogodne połączenia komunikacyjne stworzyły możliwości rozwoju wzajemnych związków funkcjonalnych i ekonomicznych.

Pełna obsługa pełniona przez miasto oraz duże rozproszenie zabudowy występujące na terenie całej gminy nie stwarzało sprzyjających warunków do wykształcenia się ośrodka wspomagającego miasto w zakresie obsługi, skupiającego w sobie cały zespół usług.

15.3 Ograniczenia przestrzennego rozwoju gminy

Rozwój przestrzenny gminy determinują naturalne ograniczenia wynikające z położenia gminy w odniesieniu do warunków geograficznych i przyrodniczych oraz uwarunkowania historyczne, przekroczenie których staje się niemożliwe ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego jak również ze względów ekonomicznych.

Poważnym ograniczeniem w dowolności urbanizacji terenu gminy jest duży udział w całkowitej powierzchni gminy gleb o wysokich klasach bonitacji (gleb chronionych), na których wykonano zabiegi melioracyjne oraz prawie całkowity brak rozwiązania gospodarki ściekowej i odpadowej.

Pewne ograniczenia w dowolności kształtowania zabudowy stwarzają obszary wpisane do rejestru zabytków i wyłączone z zabudowy na mocy przepisów odrębnych; pasy drogowe, pas kolejowy, tereny wzdłuż przebiegu linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, gazociągu wysokoprężnego oraz obszar Głównego zbiornika wód Podziemnych.

Typowo rolniczy charakter gminy oraz brak na terenie gminy lasów, zwartych terenów zieleni oraz zbiorników wodnych powoduje ograniczenie rozwoju w kierunku funkcji turystycznych ogólnodostępnych oraz towarzyszących funkcji rolniczej – agroturystyki.

Według punktowej oceny przyrodniczych warunków dla produkcji rolnej (waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej) - najkorzystniejsze warunki dla produkcji rolnej na terenie powiatu radziejowskiego występują w Gminie Radziejów.

Z jednej strony dobre gleby, wysoka rolnicza produkcja towarowa oraz z drugiej słabo rozwinięty przemysł przetwórczy i przechowalnictwo, wysoki udział ludności z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym, niski poziom kwalifikacji zawodowej, niekorzystny udział osób w wieku poprodukcyjnym a zbyt mały udział ludności młodej, monoprodukcja i wysokie uzależnienie ludności od przychodów z rolnictwa, mała aktywność ekonomiczna i społeczna ludności, wpływają niekorzystnie na ekonomiczne warunki rozwoju gminy jak również na stopę bezrobocia (bezrobocie rejestrowane i utajone), obejmującą stosunkowo wysoką liczbę ludności gminy. Dodatkowym niekorzystnym elementem jest zarysowująca się na przestrzeni ostatnich lat tendencja zmniejszania się liczby ludności wynikająca z niskiego wskaźnika przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji.

Elementy warunkujące ograniczenia rozwoju przestrzennego terenu gminy:

- Gleby o wysokich klasach bonitacji
- Obszary objęte ochroną konserwatorską

- Obszary wyłączone spod zabudowy na mocy przepisów odrębnych
- Teren Głównego Zbiornika Wód Podziemnych
- Brak rozwiązania gospodarki ściekowej i odpadowej
- Brak występowania atrakcyjnych turystycznie zasobów przyrodniczych (lasu, wód, urozmaiconej rzeźby terenu)
- Niska aktywność społeczna i ekonomiczna ludności
- Istniejąca struktura obszarowa gospodarstw

15.4. Preferencje rozwoju przestrzennego gminy

Pomimo występowania szerokiego wachlarza ograniczeń w rozwoju przestrzennym terenu gminy na podstawie istniejących zasobów i walorów gminy preferuje się kierunki do rozwoju działań inwestorskich w sferze usług i obsługi dla funkcji:

- mieszkaniowo-usługowych
- usługowych
- obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych,
- produkcyjnych ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i przetwórstwa rolno-spożywczego i mięsnego oraz wstępnego przerobu surowców
- składów ze szczególnym uwzględnieniem magazynowania i przechowania,
- tworzenie warunków do rozwoju różnych form przedsiębiorczości (tworzenie nowych miejsc pracy, uzyskiwanie dodatkowych dochodów); prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej z wykorzystaniem miejscowych walorów i zasobów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych

Elementy preferujące rozwój przestrzenny terenu gminy:

- Duża dostępność surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego
- Wysoki stopień zwodociągowania terenu gminy
- Możliwość przeprowadzenia gazyfikacji terenu gminy
- Dobrze wykształcona sieć połączeń komunikacyjnych zapewniająca dostępność terenów gminy do wszystkich kategorii dróg publicznych
- Tereny rolne posiadające zgody na wyłączenie z produkcji rolnej
- Tereny stanowiące własność Skarbu Państwa i własność Komunalną
- Historyczne i funkcjonalne powiązanie gminy z miastem Radziejów i gminami ościennymi